

Maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito v Ljubljani

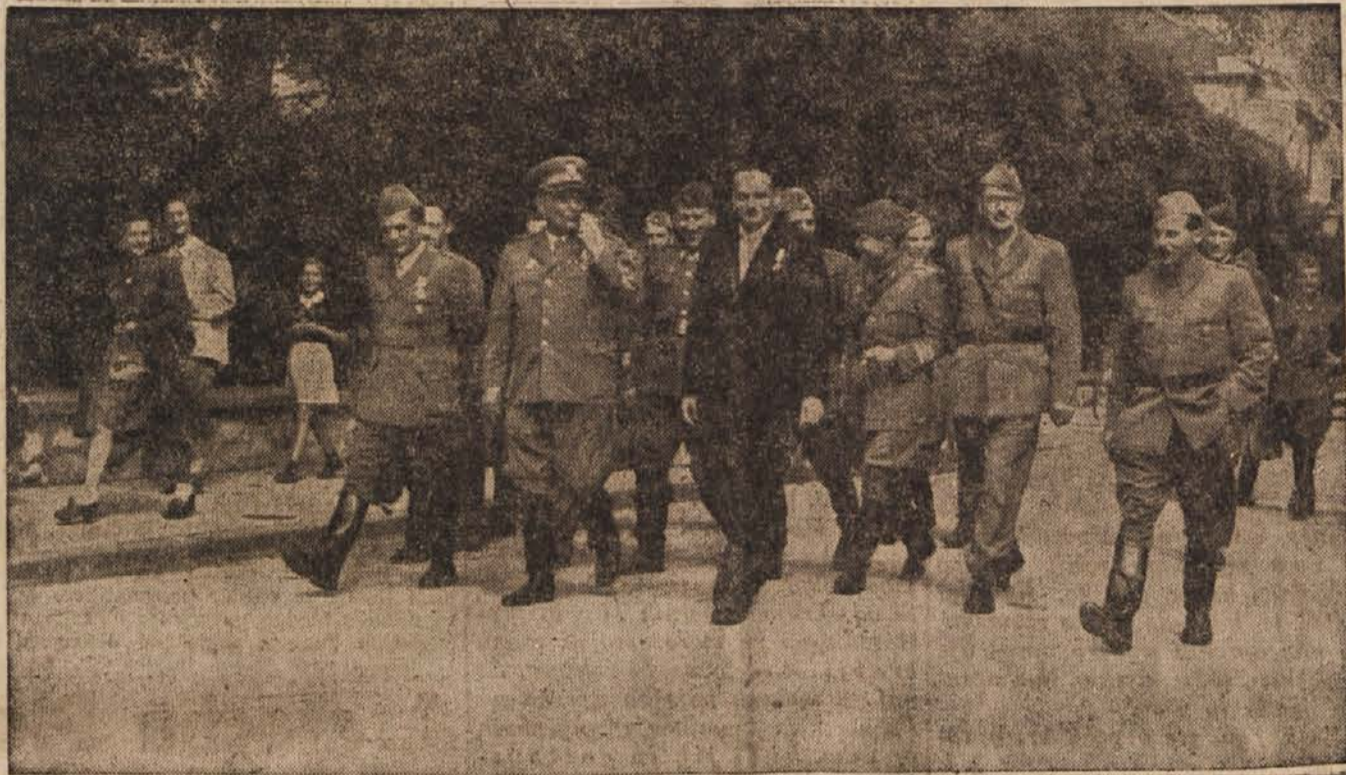
V nedeljo je maršal obiskal vse mestne dele Ljubljane, včeraj pa Gorenjsko

Ko nas je doletela velika sreča, da je maršal Tito komaj nekaj dni po osvoboditvi obiskal Ljubljano, so srca vseh Ljubljančanov radostno vztrepetala. Na dan prihoda je dež onemogočil, da bi Ljubljana pokazala vso nedopovedljivo ljubezen, spoštovanje in upanje, ki ga goji do svojega maršala. Kljub temu pa je glavno mesto svobodne Slovenije priredilo maršalu veličasten sprejem in ga nad vse pristrčno pozdravilo.

Že drugi dan maršalovega bivanja v Ljubljani so ulice venomer neobičajno polne. Vsakdo pač upa, da bo morda zdaj zdaj zazrl obličje največjega sina Jugoslavije. Pionirji govore samo o tem, kdo je maršala videl od bliže, pionirke tekmujejo, kateri bo uspelo, da mu nasuje več rož, matere s solzami pripovedujejo, da jim je bilo dano na lastne oči videti maršala in borcem je bilo v neizmerno zadovoljenje, da so mogli videti svojega vrhovnega poveljnika, vojskovo-odvo, ki jih je vodil iz zmage v zmago do dokončne osvoboditve domovine. Po ulicah ne čuješ drugačnih razgovorov, kot samo o maršalu Titu, vsakdo pa nekako žalostno pripominja: »Škoda, da nismo prej vedeli za maršalov prihod, škoda, ker je bil dež.« Drugod zopet čuješ: »Takšnega sprejema kot ga je maršal Tito doživel v Ljubljani, tako veličastnega pozdrava Ljubljana ni izrekla v svoji zgodovini še nikomur.«

S posebnim ponosom in v neizmerni sreči zre vsak Slovenec v veličasten lik maršala Tita posebej še zato, ker gledamo v njem osvoboditelja, toliko let zaslužnih delov Slovenije. Ni ga Slovenca, ki mu ne bi vztrepetalo srce v najbolj pristni hvaležnosti tedaj, kadar začuje ime: Tito.

Ni ga Slovenca, ki ne bi z brezprimerno predanostjo bil pripravljen izvršiti sleherno zapoved našega velikega maršala Tita. Vsakdo zre v svojem maršalu ne le osvoboditelja Jugoslavije, ne le tvorca

Maršal Jugoslavije Josip Broz - Tito, na sprehodu čez Tivoli proti vladni palači dne 26. t. m. — Levo od njega predsednik Narodne vlade Slovenije Boris Kidrič, na njegovi desnici predsednik Izvršnega odbora Osvobodilne fronte slovenskega naroda Josip Vidmar. — V drugi vrsti od leve na desno: notranji minister dr. Zoran Polič, pomočnik ministra narodne obrambe generalmajor Aleksander Rankovič, minister za industrijo in rudarstvo Fran Leskošek in podpredsednik Narodne vlade Slovenije dr. Marjan Brečelj; za njim narodni heroj podpolkovnik Ivan Želj.

novih demokratičnih federativnih Jugoslavije, ne le utemeljitelja samostojne federalne Slovenije, temveč posebej še osvoboditelja Slovenskega Primorja in Koroške. Zato vsak Slovenec zre v maršalu Titu ono silno granitno skalo, za katero ve, da bo kljubovala vsem viharjem. Ni ga Slovenca, ki ne bi s prekipevajočo ljubeznijo zrl v lice maršalu Titu, kajti sledujoč Slovenec se zaveda, da bo maršal Tito v bližnji prihodnosti ne le naš vrhovni voditelj v naši novi borbi, v borbi za obnovo domovine, temveč da bo tudi v bodoče bdel nad našo boljšo bodočnostjo in nad našo usodo ter da bo v vseh kočljivih vprašanjih vedno znal najti pravo rešitev. Zato smo vsi Slovenci kot en mož pripravljeni, da očuvamo pridobitve naše težke štiri-

letne borbe do kraja izvršiti vsak ukaz velikega Tita.

V nedeljo si je maršal Tito ogledal Ljubljano

Zaradi izredno lepega in sončnega vremena je maršal Tito za kratek čas prekinil razgovore zaradi obnove naše domovine, razgovore za dokončno ureditev razmer v samostojni federalni Sloveniji in konference za očuvanje pridobitev naše borbe. Ob desetih dopoldne si je s svojim spremstvom ogledal Ljubljano od Viča do Št. Jakoba in se od tam podal na ljubljanski Grad. Veličasten je bil razgled na Ljubljano. Maršal je napravil sprehod po vseh grajskih poteh in drevoredih. Zdaj pa zdaj ga je mladina burno pozdravljala in maršal se je moral nekajkrat

ustaviti. Vsakokrat se je prijazno pogovoril z dečkom ali deklico. Tudi ostali meščani, ki so tedaj bili na ljubljanskem Gradu, so spoznali maršala Tita in so ga navdušeno pozdravljali. Ganljivo je bilo videti, kako so stari ljudje, vidno izmučeni od težkega štiriletnega življenja v Ljubljani anemali klobuke, z njimi mahali v pozdrav maršalu in mu iz neposredne bli-

že za njeno osvobojenje nepoškodovana.

Nato je maršal Tito z Grada odšel proti magistratu, mimo Presernovega spomenika in nebotičnika po Dunajski cesti proti vladni palači.

Včeraj je maršal Tito obiskal Gorenjsko

Prav tako nenapovedano se je včeraj popoldne maršal podal na Gorenjsko. Iz avtomobila je z zadovoljenjem opazoval urejeno življenje v Sloveniji in prve začetke obnove. Okoli treh popoldne se je ustavil njegov avto na Bledu. Izstopil je in si po krajšem sprehodu ogledal Bled, se razgovarjal z domačini, posebno z mladino, ki ga je od časa do časa prepoznala in ga navdušeno pozdravljala. Včasih je bil Bled letovišče za milijonarje. Včeraj pa je maršal Tito stopil v veliki hotel »Toplice« zato, ker se v poslopju nahaja vojaška bolnica. Obiskal je ranjene junake in se z njimi pristrčno razgovarjal. Borci so izjavljali: »To je naj srečnejši dan v našem življenju, ker smo mogli videti maršala Tita.«

Maršal Tito je obiskal še razne druge kraje na Gorenjskem. Zaradi velikih državnih dolžnosti si je za bežen obisk odmeril sila kratek čas. Vendar pa so ga ljudje po vseh krajih Gorenjske prepoznali in ga v svoji presenečenosti navdušeno pozdravljali.

Na Bledu je maršal doživel ganljiv prizor. Prva ga je spoznala mati z otrokom v rokah, pritekla k njemu, presrečna pričela vzklikati: Živel maršal Tito, naš osvoboditelj! Nato pa malemu otročičku pričela dopovedovati, naj si zapomni današnji veliki dan, ko ma je bilo dano videti maršala Tita.

Na vsej poti po Gorenjski so

žele klicali: Živel naš veliki osvoboditelj! Živel maršal Tito!

V razgovoru z generalmajorjem Ivanom Mačkom je maršal Tito po-

Maršal Tito na nedeljskem sprehodu po ljubljanskem gradu. (Desno: generalmajor Ivan Maček in generalmajor Aleksander Rankovič.)

kazal, da Ljubljano že od prej prav dobro pozna. Zanimal se je za vse mestne dele, na katere je imel krasen razgled in poimenoval izpraševal za posamezne tovarne, na katere je kazal s prstom. Tudi za delavstvo posameznih tovarn se je maršal Tito še posebej zanimal. Maršal je izrazil svojo veliko srečo, da je Ljubljana ostala v borbi

ljudje prav tako kot v Ljubljani pripominjali našemu poročevalcu, kako hudo jim je žal, da jih je maršal Tito s svojim obiskom presenetil in kako obžalujejo, da mu zaradi tega niso mogli prirediti takšnega sprejema, da bi videl svet in tudi sam maršal, kako neizmerno Gorenjci ljubijo svojega velikega osvoboditelja. S. Š.

Trst je svečano proslavil Titov rojstni dan

Ljubljana, 27. maja. Tanjug. Titov rojstni dan so tržaški delavci praznovali na svojih delovnih mestih. V vseh tovarnah in večjih podjetjih so govorili delavci svojim delavcem o narodnem junaku Jugoslavije — Titu. Posebno veličasten je bil ta zbor v veliki dvorani Sv. Andreja, ki je bila za Titov rojstni dan posebno okrašena. Tov. Genio Laurenti, do 1942 delavec te tovarne, nato partizan, je govoril preko 500 zbranim delavcem in med silovitim odobravanjem med drugim dejal: »Titov rojstni dan je naš največji dan.«

v Tita in smo mu hvaležni. V njem gledamo apostola ljubezni med narodi in skupno s slovenskimi tovariši smo pripravljeni nadaljevati borbo, ker v naši deželi ne sme biti več mesta za reakcijo in fašizem.«

Ljubljana, 27. maja. Tanjug. Predsedništvo Primorskega narodnoosvobodilnega sveta je priredilo v dvorani »Sala massima« slovesni večer v prazno rojstnega dne maršala Tita. Poleg zastopnikov domačih vojaških in civilnih oblasti so se ga udeležili tudi zastopniki zaveznških misij, angleške in ameriške armade, ruske in češko-slovaške vojaške misije. V napitnicah, ki so jih imeli domači in tuji zastopniki, so poveljevali našega narodnega junaka maršala Tita in poudarjali njegov pomen v borbi zoper reakcijo in fašizem.

V nedeljo, dne 27. maja, si je maršal Tito z ljubljanskega Grada ogledal Ljubljano in izrazil svojo zadovoljstvo, da mesto ni bilo prizadeto zaradi osvobodilnih bojov. (Levo: generalmajor Ivan Maček.)

Trst - preizkusni kamen demokracije

Trst je postal zopet eno izmed glavnih vprašanj evropske — pa morda celo svetovne politike. Moramo priznati, da mi Jugoslovani tega nismo pričakovali, še manj pa želeli.

Za nas je vprašanje Trsta tako jasno in enostavno, da smo bili prepričani, da je popolnoma dovolj, da mislimo dosledno demokratično in da dosledno demokratično postopamo v naši nacionalni politiki glede Trsta. Trst je tako veliko, po večini italijansko mesto sredi sklenjenega slovenskega ozemlja, zato mu gre po vseh pravih demokratičnih nacionalne politike široka teritorialna avtonomija. V naši demokratični državi je to samo ob sebi razumljiva stvar: to je ideal našega ljudstva in naših državnikov in na tem idealu počiva gradba vse naše države. Osvoboditev vsega ostalega teritorija do naše etnografske meje, kjer ni Italijanov, in njegova vojaška zasedba dokler mirovna konferenca dokončno ne reši vprašanja definicijskih državnih mej, se nam je zdela tako prirodna in logična, da ni mogel nikdo niti sanjati o kakem medzavezniškem konfliktu v tem vprašanju.

Spora o Trstu in Primorju smo seveda pričakovali z italijanskimi neofašisti, italijanskimi liberalnimi imperialisti in tudi z različnimi italijanskimi demokratičnimi elementi, ki niso poučeni ali ki so napačno poučeni o nacionalnih razmerah na Primorskem in nasedajo svojim imperialistom. Toda mi verujemo v razvoj italijanske demokracije in zato tega spora nismo jemali tragično. Z resnično demokratično Italijo se nam ne bi bilo težko sporazumeti.

Neprijetnosti pa nam prihajajo od druge strani, od tiste, kjer smo jih najmanj pričakovali. Prihajajo nam od naših zapadnih zaveznikov, v družbi katerih smo prešli potok krog zlat, da skupno razbijemo in uničimo nečloveški italijanski in nemški fašizem, ta izrodek vseh izrodov moderne človeške družbe. Tri sto tisoč naših najboljših sinov je padlo v tem skupnem boju, en milijon sedem sto tisoč duš je izgubila Jugoslavija v tem strašnem štiriletnem orkanu, potem pa se ji je zalučalo v obraz, da se poslužuje fašističnih metod. To tedaj, ko ni napravila nič drugega, kakor da je z bojem zasedla svoje lastno Primorje in zaprla svojim nemškim fašistom odstopnico v Italijo ter s tem preprečila nečloveški pokolj svoje inteligence, svojih profesorjev in inženirjev, kakor se je to zgodilo v Ljubljani.

Očita se Jugoslaviji, da je hotela postaviti mirovno konferenco pred izvršen čin. Naš maršal Tito je ta očitek zaornil z vsem dostojanstvom in obojestransko in nam ni več treba dokazovati, da je to tako. Toda vseeno je treba postaviti tu skromno vprašanje:

Za kakšno sivozeleno dejanje pa gre tu, v slučaju, da bi ta očitek bil upravičen?

Za osvoboditev najbolj avtonomne slovenske zemlje, za zasedbo teritorija, na katerem živi sklenjeno slovensko ljudstvo, ki je ostalo kakor en mož na obrambo svoje narodne spodobne in zahtevalo združenje s svojimi brati v Jugoslaviji. Se več! S tem slovenskim ljudstvom se je v bratski ljubezni dvignil tudi ves italijanski antifašistični element Trsta in drugih obmorskih mestec proti italijanskemu in nemškemu fašizmu. Seveda se da tu operirati z juridičnim argumentom, češ da so ti kraji pripadali od prve svetovne vojne formalno Italiji. Toda kakšno moralno prednost imajo juridične formalnosti, ki lahko podoljšujejo politično suženjstvo kakoga ljudstva? Kako se ujema odrekanje pravice samoosvoboditve iz političnega suženjstva s principi demokracije, za katero smo prelili toliko krvi?

Za ta odgovor juridične formalnosti seveda niso zadostne.

Navajajo drugi argument. Zaveznikom je potreben Trst, za preskrbovanje velike njihove vojske v avstrijskih deželah.

Vsekakor. Trst je najprikladnejša luka za njihovo preskrbovanje.

Poleg tega, dobro ohranjena luka, opremljena z vsemi potrebnimi pristaniškimi napravami. Toda kaj ima vse to opraviti s potrebo vojaške zasedbe luke in poti od tržaške luke do Avstrije po vojskah tiste zavezniške države, ki je zasedla Avstrijo? Ali morda Jugoslavija odreja svojim zaveznikom pravico do prevoza hrane in drugih tovarov čez Trst v Avstrijo? Nič podobnega nismo slišali. Ali morda Jugoslavija ni zavezniška dežela? Ali morda v njej ni reda in se je treba bati, da ti prevozi ne bodo dovoljno zavarovani?

Nič podobnih očitkov nismo slišali, zato nam je ta argument prav tako malo razumljiv, kakor argument, da je naše Primorje formalno še italijanska zemlja, zaradi česar da mora priti do mirovne konference pod vojaško upravo drugih zaveznikov.

Nam se zdijo ti argumenti popolnoma nezadostni za pojasnitev zahteve po izpraznitvi naših vojsk iz Trsta in znanega dela Primorske in zato smo, hočeš-nočeš, primorani iskati razlage v drugih, neoficijskih, časnikarskih argumentih. Ti argumenti nas mnogo bolj približujejo razumevanju spora za Trst in Primorje.

Pred nekaj dnevi je neka agencija primerjala spor za Trst s sporom v poljskem vprašanju in bila mnenja, da morajo zavezniki ravnati tako vzajemno rešiti tržaško vprašanje, kakor poljsko. Na prvi pogled je, kajpada, težko razumeti, kaj ima opraviti tržaško vprašanje s poljskim, toda, končno, ima agencija morda le prav.

Za kaj pa gre v poljskem vprašanju?

Očividno za to, koliko naj se v novi, demokratični Poljski ohrani od starega, reakcionarnega.

V Italiji vidimo ogromno, napeto agitacijo imperializma v družbi fašističnih ostankov, da bi vsaj v

manjšem delu našega Primorja in v Trstu obdržal svojo imperialistično tenco. To se pravi, v Trstu naj bi ostalo vse po starem. Trst naj bi ostal še nadalje gnezdo nacionalnih nemirov, ognjišče sporov med Italijo in Jugoslavijo in izhodišče italijanskega imperializma na Balkan. Bilo bi smešno, če bi zapirali oči pred dejstvom, da nahajajo te tendence ugodna tla tudi med gotovimi plastmi v državah naših zaveznikov.

Nedavno smo čitali v časopisju naših zaveznikov tudi sestavek, v katerem govori o tem, da je treba pri reševanju razmejitev med Jugoslavijo in Italijo upoštevati tudi želje Italije.

Da, mnenja smo, da je to pravilno. Toda če se postavlja to vprašanje v tej obliki v trenutku, ko se zahteva od nas, da umaknemo našo vojsko iz Primorske, potem zadobiva taka zahteva svoj poseben priokus, ki ne ozbuja v nas ravno zaupanja v nepristranost naših prijateljev.

Če pomislimo pri tem še na zlobno poročilo dopisnika Reuterja iz Trsta, ki govori o tem, da se je svedela diktatura, da so Tržičani pod jugoslovansko okupacijo »vedno bolj lačni«, da se jim »konfiscira imetje«, da se jih vodi uklenjene in podobno, ne da bi se povedalo, komu se konfiscira imetje in kdo se vodi uklenjen; če čitamo dalje izjave nekaterih angleških listov, da se od skrajno zmernih Titovih protipredlogov ne more sprejeti ravno tretji, t. j. točka, ki zahteva, da naj se mešana vojaška uprava na Primorskem poslužuje upravnih organov, ki si jih je postavilo ljudstvo samo, potem nam je jasno, da se skriva v ozadju tega spora vprašanje demokracije.

Zato pa tudi trdimo z vso upravičenostjo, da je v tej zgodovinskih obdobjih Trst preizkusni kamen demokracije. D. Gustincič.

Konferenca v San Franciscu

London, 25. maja. (REUTER) San Franciscu: Oznake konference v San Franciscu še nikdar ni bilo tako optimistično kot sedaj, ko je bilo odstranjenih dvoje od treh obstoječih zaprek. Vihar se je polegal v nedeljo, ko so zastopniki Sovjet zveze izjavili, da se v načelu strinjajo s predlogom Združenih držav glede krajevnih dogovorov. Ruski dodatni predlog se tukaj splošno smatra za upravičen in je naletel na malo opozicije s strani velikih sil. Moskva je svetovala spremembo Wordingove formule, ki pravi, da v slučaju, če mednarodni varnostni svet ne bi mogel rešiti kakoga spora, stopijo v veljavo krajevni varnostni dogovori. Ze sama misel namreč, da bi mogel varnostni svet sploh kdaj odpovedati, bi imela po mnenju Moskve slab psihološki učinek. Nova izboljšana formula, ki se more smatrati kot mojstrski kompromis, je žela odobravanje s strani južne Amerike, kakor tudi s strani Združenih držav. Se presenetljivejša je bila novica, da se je »Velikih pet« zedinilo v vprašanju ciljev, ki naj jih zasleduje organizacija varstva za mandatna področja. Mnogi so se bali, da bo rusko in kitajsko vztrajanje na tem, da se mora smatrati za smoter varstva »samostojnost, sprožilo dolge in mučne debate s strani britanske delegacije. Zadovoljiva rešitev pa je dokaz velikih državniških sposobnosti vseh članov. Glasom sporazuma se je označilo kot enega izmed temeljnih ciljev varstvene sistema, da se »pospešuje politični, gospodarski in socialni napredek zaupnega ozemlja in njegovega prebivalstva v smeri naprednega razvoja proti neodvisnosti in samovladu, v soglasju z okoliščinami vsakega ozemlja.« Velika Britanija se je prvotno upirala, da bi se navajala med cilji mandatnega varstva »neodvisnost narodov in je dajala prednost izrazu »samovlada«, v strahu, da se z obljubo o »neodvisnosti« ne bi zapletel položaj v britanskem kolonialnem carstvu. Potem, ko se je dosegel sporazum pri tem osnovnem principu, so bila ostala vprašanja prepustena pododborom.

Z novo nastalim prijateljskim duhom je istočasno nastopila odločnost, da se delo čim bolj pospeši. Najbolj delaven dan je bil ponedeljek, ko so različni odbori imeli kar 18 konferenc. Ako se bo s poslom nadaljevalo v tem tempu, se računa, da bo delo odborov končano še ta teden in da bi se z delom štirih komisij pričelo prihodnji ponedeljek. Komisije bodo potem proučile izsledke odborov in pripravile celotne načrte ter jih predložile v dokončno potrdilo plenarnim sejam konference.

Na ta način bi konferenca v šestih tednih dovršila svojo nalogo in z izidom »Liste združenih narodov« zaključila svoje delo s 1. junijem. Edino nerešeno vprašanje je poskus malih narodov, da bi zmanjšali pravico veta velikih sil. Računa se z gotovostjo, da bodo velike sile vztrajale pri sklepih jalskega spo-

Sestanek »Velikih treh«

London, 26. maja. Washington: V dobro poučenih krogih so zopet obravnavali možnost sestanka »Velikih treh«. To je posledica Churchillove izjave, v kateri je zagotovil predsedniku Trumanu, da britanske volitve ne bodo motile sestanka med Churchillom, Trumanom in Stalinom. Tukajšnji dobro poučeni opazovalci pričakujejo skorajšnje odločitve glede kraja in časa sestanka, ki bo posledica razgovorov, katere vodita posebna Trumanova odposlanca Joseph Davies in Harry Hopkins. Davies je prispel v London v petek, dočim se

je Hopkins že nekaj dni nahajal v Moskvi. Z anglo-ameriške strani se poudarja, da bi bila glavna naloga sestanka »Velikih treh« določitev enotne politike napram zasedeni Nemčiji.

New York, 26. maja. (Unitet Press) Harry Hopkins, osebni zastopnik predsednika Trumana, se je danes razgovarjal z maršalom Stalinom. Moskovski radio pravi, da sta bila navzoča tudi poslanika Združenih držav v Sovjetski zvezi Harriman in komisar za zunanje zadeve Molotov.

Sovjetsko časopisje o spletkah anglo-ameriške reakcije

London, 27. maja. (Reuter.) Duncan Hooper, posebni Reuterjev dopisnik v Moskvi piše: Komentarji sovjetskega tiska o Poljski, Trstu, sovjetski zunanji politiki in bodočih ruskih odnosih do zapadnih zaveznikov, prihajajo hkrati s sinočnim poldrugournim razgovorom v Kremlju med Stalinom, Harryjem Hopkinsom, posebnim odposlancom predsednika Trumana in Avarillom Harrimanom, poslanikom ZDA v Sovjetski zvezi. Tisk v celoti poudarja, da je velika množica ljudi v Britaniji in ZDA odločena ojačati anglo-sovjetsko-ameriško sodelovanje, da pa so po besedah »Pravde«, »reakcionarni, fašistom prijazni elementi, ki skušajo motiti utrditev evropskega miru.« Jasno je, da smatrajo poljsko vlado v Londonu za eno tako nevarnih žarišč. List »Rdeča zvezda«, ki posebno odkrito piše o poljskem vprašanju, prinaša žgočo karikaturo, ki kaže poljske generale Sosnikovskega, Andersa in Bora Komarovskega, kako se pripravljajo na »pohod na Moskvo«. Karikaturo spremlja članek, ki pravi: »Dasi smo lahko pričakovali, da bodo ti izzivači skušali izzvati vojno proti Rusiji, je vendar presenetljivo, da se njihovo blodno govorjenje objavlja v angleških listih z angleškim denarjem,

v angleški prestolnici.« Članek pripominja: »Vsi, ki jim je pri sreju mir, imajo pravico vprašati, kako dolgo bodo tuki poljski nasledniki Goebbelsa še govorili po londonskem radiu.«

In ko javno mnenje tukaj na ta način izraža svojo osuplost nad to platjo zavezniške politike, sovjetski pisci zavračajo trditve od zunaj, da je sovjetska zunanja politika nejasna. »Pravda« naravnost izjavlja: »Sovjetska zunanja politika je jasna, logična, premočrna, kar je več, kot se da reči za njene nasprotnike.« Casopis dodaja vprašanje, če je bila Flensburgska uganika neuspeh upravnih eksperimentov, ali ponesrečen poizkus, da se reši popolnoma lašistična ladja. List misli, da je presenetljivo kako tišči, ki jim je sovjetska zunanja politika uganika, ne vidijo nič čudnega na tem, da je veliko nemških vojnih zločincev še popolnoma ali pa dejansko na svobodi. O vprašanju Trsta »Pravda« objavlja članek, ki obžaluje položaj, kakršen je bil ustvarjen z razvojem v zadnjem času. List simpatično obravnava jugoslovanski slučaj in obžaluje, da je afori bila dana možnost »sprožiti kampanjo z namenom, da se svobodoljubnim narodom zastrupi veselje nad zmago.«

Aretacija Pietra Nennija

Angleško mnenje o položaju v Italiji

London, 26. maja. (Reuter.) Rim. Sobotno poročilo iz Rima o aretaciji socialističnega voditelja Pietra Nennija zaradi javnih govorov, ki jih je imel na ozemlju zavezniške vojske uprave, je bilo sedaj potrjeno. Nennija je aretirala v piemontskem mestu Verelli zavezniška vojaška policija, ko je govoril krajevnim članom socialistične stranke. Do sedaj še ni bila potrjena vest o aretaciji komunističnega voditelja in podprednika vlade Palmira Togliattija.

nem pripetljaju« in se vpraševal, če je bil to navaden policijski škrep ali pa »večja, resnejša zadeva«.

Sovražna propaganda proti Sovjetski zvezi

Moskva, 26. maja. (Tass.) Ottawa: Uvodnik »Ottawa evening citizen« poudarja, da se sovražna propaganda, naperjena proti Sovjetski zvezi v zavezniških državah in tudi v Kanadi krije z nemškimi napori v cilju, da bi razcepila zavezniško fronto.

Članek svetuje, da naj Kanadčani posvetijo pozornost dejstvu, da je sovražna roka že začela povzročati trenje med zavezniki v različnih delih sveta. Čeprav so združeni zavezniki vojno dobili, so vendar temne sile, kakor vedno na delu ter poskušajo, da bi ovirale svobodoljubne narode pri gradnji miru. Sovražniki poskušajo, da bi sa to uporabili »strašilo« komunizma, kakor so to delali za nacisti.

Casopis nujno svari Kanadčane, da naj bodo previdni pred sovražnikovo propagando.

Čitajte in širite naš tisk!

»Objektivni« tuji novinar zbira v Trstu podatke o dejanskem stanju

Gorica slavi Titov rojstni dan

Kljub obupnemu poizkusu reakcije, da bi preprečili množične manifestacije za Titov rojstni dan s tem, da so razširili med okoliške vasi lažne vesti, da se manifestacije ne bodo vršile, se je zbrala na Travniku velika množica ljudi iz mesta in bližnje okolice, ki je v prazničnem razpoloženju veselo vzklikala maršalu Titu, Jugoslovanski armadi, Rdeči armadi in zaveznikom. Med petjem slovenskih in italijanskih partizanskih pesmi so neprestano vzklikali: »Živel slovensko-italijansko bratstvo, ki je jasno ovrglo vse laži, ki jih reakcija širi po svetu.

Točno ob 11 se je začela vojaška parada, v kateri je sodelovala pešadija, topništvo in motorizirane jedinice ter tudi bataljon Garibaldincev. Na lepo okrašeni tribuni so prisostvovali paradi zastopniki XIII. udarne divizije, Komande mesta, Garibaldincev in civilnih oblasti.

Po končani paradi je spregovoril prvi komandant mesta tovariš major

ne so bile naše žrtve in naše rane so še odprte in računi neporavnani, ko dviga pobita fašistična zver ponovno svojo ostudno glavo, da bi nam zopet odtrgala del našega narodnega telesa. In kaj mislijo o tem naše matere? Lepo nam pove izjava matere iz goriške okolice: »Nismo dajale svojih sinov, da bi se povrnilo staro nasilje in trpljenje. Dale smo jih zato, da bomo lahko živeli v svobodni federativni Jugoslaviji.«

V naših srcih ne gojimo nobenega sovraštva proti poštnim Italijanom, ampak je naša edina želja, da si ustvarimo z njimi bratsko sožitje, ki je v resnici že ustvarjeno. Neusmiljeno pa bomo preganjali vse tiste zločince, ki so si omadeževali roke s krvjo našega naroda, če bo treba, tudi do konca sveta.

Mi smo prišli kot osvoboditelji na primorska tla in smo v srditih bojih pobili več kot 60.000 nemških osvajačev ter zaščitili primorsko ljudstvo

Dobro vemo, koliko so pretrpeli jugoslovanski borci, da so si priborili svobodo in mirno bodočnost, kajti tudi mi smo se zadnja leta borili skupno z njimi v težkih in krvavih borbah. S svojo krvjo smo storili vse, da bi izbrisali zločine fašističnih krvolokov na slovenski zemlji in smo dobili za to veliko nagrado: dosegli smo bratstvo s Slovenci. Hočemo, da bi to razumel ves italijanski narod!

Vzeli smo orožje v svoje roke in borili se bomo tako dolgo, dokler ne bo fašizem uničen. Maršal Tito je organiziral to vojsko, ki je osvobodila Trst, Gorico in Tržič in prinesla vsem zatiranim svobodo. Pripravljene smo boriti se še dalje, dokler ne bo naša zemlja očiščena vse reakcije. Živela Rdeča armada! Živeli zavezniki! Smrt fašizmu!

Odkritosrčnim besedam predstavnika Garibaldincev je množica navdušeno ploskala. Za njim je govoril predstavnik italijanskega protifašističnega gibanja, ki je v imenu Komiteta italijanske Osvobodilne fronte

pozdravil vse, ki praznujejo danes rojstni dan velikega voditelja zatiranih narodov, ki je s svojo vojsko osvobodil Primorsko. Bratstvo med slovenskim in italijanskim ljudstvom na Primorskem je temelj srečnejše in boljše bodočnosti naših narodov. Naše bratstvo je doseženo s krvjo naših borcev. Staro, umetno ustvarjeno sovraštvo med nami se ne povrne nikoli več.

Prvi maj je za Gorico praznik rešitve in osvoboditve izpod fašizma. 5. maj pa praznik za vso Primorsko, praznik rešitve, svobode in bratskega soglasja vsega prebivalstva. Živel tovariš Tito!

Ko je prenehalo navdušeno vzklikanje in ploskanje množice, sta spregovorila še predstavnik Rdeče armade in ameriške vojske, ki sta v imenu svobodoljubnih narodov sporočila pozdrave maršalu Titu za njegov rojstni dan.

Po končanih govorih je bila še prečitana brzozavka s čestitkami tovarišu maršalu Titu. Vojaški in ljudski pevski zbor sta zapela nekaj partizanskih pesmi, za konec pa je vsa množica zapela himno »Hej Slovani«.

Maršal Tito ljubi mladino

Gorica je veličastno proslavila Titov rojstni dan.

Aco Zupanc, ki je med drugim dejal: »Danes praznujemo Titov rojstni dan na naši osvobojeni zemlji, ob spominu na padle borce s Primorskega in vse Jugoslavije. Velike so bile naše žrtve za osvoboditev Trsta, Gorice in vse Primorske. Dolga leta smo se borili v krvavih, neenakih borbah s fašističnimi in nacističnimi hordami in domačimi izdajalci, da smo končno pod vodstvom našega ljubljenega tov. maršala Tita osvobodili vso našo domovino. Za njegov rojstni dan mu ne bomo poklonili cvetja, ampak močate besede: »Borili smo se pod Tvojim vodstvom štiri leta z veliko močnejšim sovražnikom in pripravljene smo boriti se še dalje, toliko časa, da bo zadnji fašist z vsemi svojimi pomagači in zagovorniki izbrisan z naše zemlje!« Svoj govor je zaključil z vzkliki: »Naj živi tov. maršal Tito, ustanovitelj nove, svobodne, federativne Jugoslavije! Naj živi bratstvo in edinstvo slovenskega in italijanskega ljudstva! Naj živi naše hrabro in nepremagljivo primorsko ljudstvo! Naj živijo naši zavezniki!«

Govornu so sledili burni vzkliki množice in vojaštva maršalu Titu, Jugoslovanski armadi, Rdeči armadi, ki so jasno dokazali bratsko sodelovanje slovenskega in italijanskega ljudstva.

Nato je povzel besedo član Goriškega okrožja tov. Beltram. Ko je prebral pozdrave civilnega prebivalstva tov. maršalu Titu, mu je presekalo besedo burno vzklikanje in ploskanje množice, ki je pozdravila zastopnike Rdeče armade, ki so baš v tem trenutku prispeli na tribuno. Sele po dolgotrajnem vzklikanju množice Rdeči armadi in maršalu Titu je mogel nadaljevati s svojim govorom, v katerem je izrazil globoko hvaležnost primorskega ljudstva našemu genialnemu voditelju, maršalu Titu, ki je vodil našo vojsko iz bitke v bitko do končne zmage.

Velike so bile žrtve primorskega ljudstva, slovenskega in italijanskega, ki se je ramo ob rami borilo za osvoboditev izpod fašističnega jarma. Velike so bile naše žrtve, kar dokazujejo tudi statistične številke iz naših bojev. Od 1000 partizanov se jih je po treh letih vrnilo iz borbe domov samo okoli 150. Veliko je naših mater, ki so izgubile v tej borbi tudi štiri do pet sinov. Tudi materialna škoda je velika. Samo v dveh okrajih je bilo uničenih nad 6000 poslopj. Kdo more še zanikati, da ni s temi velikimi žrtvami dovolj jasno pokazalo primorsko ljudstvo svoje volje in vroče želje, da se končno združi z materjo Slovenijo v novi demokratični federativni Jugoslaviji. Ogrom-

pred nasiljem fašistov in nacistov. Zato pa sta naša vojska in njen voditelj tovariš maršal Tito tako priljubljena med našim ljudstvom. Ni vojske na svetu, ki bi bila sprejeta s tako ljubeznijo, kakor je bila sprejeta Jugoslovanska armada, ki je čast in ponos vseh jugoslovanskih narodov in ki nam je trden porok, da bodo vse naše demokratične pridobitve ohranjene in da bo naša oblast ostala neokrajena. Organizatorju in voditelju naše slavne Jugoslovanske armade, našemu tov. maršalu Titu, ki nas je vodil vsa štiri leta preko vseh težav do končne osvoboditve, smo dolžni popolno zaupanje in nuditi mu moramo vso pomoč v delu, kakor smo mu jo nudili v borbi proti fašizmu. Naj živi veliki voditelj jugoslovanskih narodov, tovariš maršal Tito! Naj živi bratstvo in enotnost slovenskega in italijanskega ljudstva!

Za njim je spregovoril komandant XIII. udarne divizije polkovnik Gruber Nikola, ki ga je takoj ob začetku govora pozdravila množica z navdušenimi vzkliki. V svojem govoru je poudaril globoko ljubezen, spoštovanje in neomajno zaupanje, ki ga ima vsak naš vojak do svojega vrhovnega poveljnika, tovariša maršala Tita. V njem je poudaril naše brezmejno sovraštvo do fašističnih in nacističnih krvolokov. Rekel je: »Vse ljudstvo danes vzklika: Tito, Tito, Tito! Tito je vsem simbol svobode in garancije za bodočnost. Naš maršal Tito ni popuščal nikoli, ampak je korakal naravnost po poti k našemu cilju. Mi pa smo pripravljene, da izvršimo vsak njegov ukaz. — Nikomur ne bomo dovolili, da bi odtrgal košček naše zemlje. Zato smo garancija mi! S polno pravico pa lahko tudi zahtevamo od naših velikih zaveznikov, da nam bodo pomagali, če bo treba, ker so se lahko na licu mesta prepričali o želji in volji naroda. Naj živi naš vrhovni komandant, tovariš Tito! Naj žive svobodoljubni narodi! Smrt fašizmu — svobodo narodom!«

Za njim je govoril predstavnik garibaldinske divizije »Garibaldi Natisonce«: Tovariši in tovarišice! Skupno s slovenskimi partizani smo se borili proti kletemu sovražniku, delili dobro in zlo; postali smo pravi bratje v borbi za svobodo, za srečnejšo in boljše bodočnost. Garibaldinci smo srečni, da lahko praznujemo rojstni dan tovariša Tita, genialnega voditelja in vojskovodje, ki je pričel že leta 1941 organizirati vojsko, ki je dala zgled vsemu svetu, kako se je treba boriti proti notranjemu in zunanemu sovražniku.

Koroška kliče na pomoč!

Izjava tov. majorja Franca Primožiča, komandanta mesta Celovca

Ko je pred leti koroško ljudstvo slišalo o partizanih, je v njih spoznalo svoje odrešitelje. Zato se jih je oklenilo z vsem ognjem in se s silnim navdušenjem pridružil našemu narodno osvobodilnemu boju. Največji dokaz za ljubezen koroškega ljudstva do nas je v tem, da so naše enote na Koroškem vzdržale ves pritisk pobesnelih hitlerjevcev in neprestano rastle. Kako požrtvovalno nam je pomagalo koroško ljudstvo, nam zgornovo pove ta primer: Ko so nas v visokem snegu zasledovali hitlerjevci, je osemdesetletni stavec na lastno pobudo zapregel sani in z njimi vozil po gorskih poteh, da je tako zabrisal našo sled.

Hitler je že pred nami izvedel totalno mobilizacijo. — Na domovih so ostali le starci, žene in otroci. Zato mi nismo mogli množično mobilizirati. Kljub temu pa so se naši odredi na Koroškem neprenehoma spopolnjevali in večali. Koroški fantje in močje, ki so bili v nemški vojski in so prišli domov na dopust, so namreč skoraj brez izjeme uhajali v gore in se pridruževali naši osvobodilni vojski.

Na Koroško sem prišel iz Primorske meseca oktobra 1943. Takrat je nas bilo vsega skupaj le petnajst partizanov, do lanskega septembra pa so se pomnožile naše čete na Koroškem že na okrog tisoč dobro oboroženih borcev. Kakšna borbenost in navdušenje je bilo v naših borcih, najlepše pojasnjuje ta primer: V lanskem marcu smo poslali vod petnajstih mož čez Dravo pred samo koroško prestolico. Ti borci so ves čas do velike hitlerjevske ofenzive med Vrbskim jezerom in Celovcem vršili sabotažne akcije okrog Celovca. Zaradi teh petnajstih drznih partizanov so razjarjeni hitlerjevci zbrali nad dva tisoč policistov, ki so jim pomagala tudi letala in topovi. Ves teden so napadali naše pogumne borce, a brez

uspeha. Le eden naših je padel, ostali pa so se prebili iz obroča. In potem so za njihovim hrbotom nadaljevali sabotažne akcije in organizirali koroško ljudstvo.

Ceprav so nemški fašisti po Koroškem neprestano preganjali naše ljudstvo, ga zapirali, mučili in streljali ter požigali koroške vasi, ni koroško ljudstvo nikdar klonilo, ampak se je še tesneje oklenilo našega narodno osvobodilnega boja.

Ko je pred kratkim prišla na Koroško naša Jugoslovanska armada, jo je koroško ljudstvo sprejelo z iskrenim navdušenjem in srečo. V desetih dneh našega bivanja na Koroškem je nas vse ljudstvo še bolj vzljubilo. V Celovcu samem so se prebivalci z vsem srcem oklenili svoje ljudske oblasti. Sleherni dan pa smo prejeli pritožbe, da se nacisti pod tujo zaščito vračajo na svoja mesta. Priporočevali so nam, kako se nacisti z novimi trakovi na rokavih svobodno sprehajajo po mesta. Tudi avstrijski protifašisti so bili navdušeni za nas ter so nam pomagali na vsakem koraku.

Ko je morala naša vojska oditi s Koroške, se je koroškega ljudstva polastil velik strah. Dobro je namreč vedelo, da je z nami odšla od njega svoboda, ki smo jo mi prinesli na to izmučeno zemljo. In danes je koroško ljudstvo v takem položaju, kakor je bilo takrat, ko je moralo trpeti in vzdihovati pod hitlerjevskim nasiljem. Isti gestapovci, ki so prej počenjali zločine nad koroškim ljudstvom, danes nemoteno s tujim privolenjem nadaljujejo s svojimi zločini.

Za našo Koroško smo se dolga leta borili in umirali. Celu štiri dni po nemški kapitulaciji smo imeli v hudih bojih z nacisti, belogardisti in ustaši samo v Borovljah nad štiri sto mrtvih in ranjenih. Zato naše Koroške ne moremo in je ne bomo nikdar pozabili. To je sklep vseh nas, ki

Delajmo z ljubeznijo, požrtvovalno in z vsemi silami za novo, Titovo Jugoslavijo!

Maršal Tito se je prisrčno zahvalil pionirki za enako prisrčne vzklike. (V nedeljo, dne 27. maja, na Ljubljanskem gradu.)

smo se borili za njeno svobodo. To je v našem imenu in v imenu vseh jugoslovanskih narodov razločno povedal tudi naš veliki maršal Tito, ko je v soboto v Ljubljani dejal: »Niso še osvobojeni naši bratje na Koroškem. Oni čakajo na svojo osvoboditev. V vašem imenu in v imenu vse Jugoslavije — izjavljam, da nismo pozabili na naše brate na Koroškem, ki danes žal še dalje drhtijo in trpijo pod terorjem gestapovcev, preoblečenih v druge uniforme!«

V tržaški ladjedelnici San Marco so delavci na močnem zborovanju navdušeno izražali svojo ljubezen in predanost maršalu Titu

Blokovi ni več

V soboto se je prav tako bliskovito kakor vest o prihodu našega maršala Tita razširila v Ljubljani noč, da so vsi blokovi odprti in da je mogoče prekoračiti »ljubljanke meje« brez dovolilnic in propustnic.

Ljudje sprva niso verjeli. Ali je res? Je šlo od ust do ust. Res je bilo. Ljubljanski blokovi so se na stečaj odprli in skoznje se je že v soboto, še bolj pa v nedeljo začela valiti reka skoraj tri leta »interniranih« Ljubljancov. Staro in mlado je drlo čez bloke v ljubljansko okolico. Od ranega jutra do poznega večera je trajalo v nedeljo pravcato romanje iz Ljubljane skozi bloke tja v St. Vid, v Dobrunje in Polje, na Rudnik, na Barje in v vse ostale smeri.

Največ je bilo seveda mladine, ki je bolj kot drugi občutila vso grenkobo »internacije« v mestu. Podpolkovnik Jože Borštnar je tej naši mladini govoril od srca, ko je na svečani zaobljubi pionirjev na Kongresnem trgu med drugim omenil tudi žično ograjo okoli Ljubljane, rekoč: »Okusili ste vse strahote italijanskega in nemškega fašizma. Z žico in bunkerji so vas ogradili...«

Kronist, ki bo pisal kroniko Ljubljani pod okupatorsko strahovlado, bo pač moral posvetiti obsežno poglavje tudi žični oviri in blokom ter bunkerjem okoli Ljubljane. Blokovi so bili nad 35, glavni so bili na glavnih dohodih, tako na Celovski, na Tržaški, na Zaloški in na Dolenjski cesti, vmes pa je bilo na vseh prehodih vse polno manjših blokov. Fašisti, ki so napeljali žice okoli Ljubljane in zgradili bloke ter bunkerje, so bili pač mojstri v teh zadevah.

Prvi blokovi okoli Ljubljane so bili zasilni. Neko noč v februarju l. 1942. so italijanski grenadirji napeljali zasilne bodeče žice okoli Ljubljane in improvizirali bloke na glavnih cestah. Pozneje so bolj strokovnjaško uredili stvar, zgradili bunkerje na cestah in napeljali žico po vseh predpisih. Bunkerji so bili postavljeni tako, da je imela posadka v njih razgled na obe strani do naslednjega bunkerja. Na ta način so posadke kontrolirale žično oviro v vsem njenem obsegu.

V megljenih nočeh so Ljubljanci slišali, kako je grmelo iz bunkerjev. Fašisti so bili veliki strahopetci. Kakor nori so streljali tja v prazno, kadar je bila megla in niso imeli razgleda. Razsvetljevali so teren pred ovirami tudi z reflektorji.

Vsak blok v Ljubljani ima svojo s krvjo in žrtvami zapisano zgodovino. Tudi blokovi in bodeče žice ter strogi pregledi na blokkih niso mogli preprečiti delovanja naših terencev in kurirjev. Drzni so bili podvigi naših ljudi, ki so prenašali prve čase skozi bloke in skozi bodeče žice važna sporočila in za borbo potrebni material. Čim bolj je bil kruti okupator natančen in strog na blokkih, tem bolj iznajdljivi so bili naši ljudje. Ni šlo seveda brez žrtev. Fašisti so nazadnje streljali na mestu ljudi, pri katerih so našli partizanski tisk. Spoznali so, da vsi ukrepi ne morejo zatreti osvobodilnega gibanja. Nazadnje smo bili že sploh vsi »partizani«. Strah je bil pri okupatorju vedno večji. Z bajonetom so prebadali hlebce kruha, ki so jih Ljubljanci nosili čez blok. Končno so obupali in nekoga dne so začeli piti na blokkih in prepevati ter kričati: Vojne je konec! Pa je še ni bilo konec.

Prisel je še nemški okupator in z njim domači izdajalec. Pod tem so se začeli najstrašnejši odstavlki poglavja o blokkih. Žrtve so padale... In vendar ne zaman. Premagali smo

tudi tega sovraga in zasijala nam je zarja partizanske svobode. O početju švabobrancev na blokkih bo treba pisati posebej. To je bila pač najbolj žalostna doba našega suženjstva v tej svetovni vojni. Poznali so domače ljudi in nanje kazali s prstom, jih zapirali, do smrti mučili, morili. Če bi ne bilo domačega izdajalca, bi bila prihranjena marsikatera žrtev tudi na blokkih. In marsikatero srce bi ne doživelo ponižanja in trpljenja, ki ga

Naši interniranci in vojni ujetniki se vračajo iz Nemčije

Iz štaba za repatriacijo smo dobili o naših internirancih in vojnih ujetnikih v Nemčiji sledeče podatke:

Kljub velikim naporom, ki jih je naša komisija stavila v svrhu razčiščenja položaja naših internirancev in taboriščih v Nemčiji, si še vedno ne moremo narediti detajlne slike, ki bi obsegala vsa taborišča, v katerih žive Jugoslovani. Kot smo dognali, se Jugoslovani nahajajo v nekaj sto taboriščih. Po dosedanjih podatkih se nahaja 314.000 Jugoslovanov v nemških taboriščih in sicer: v Schleswig-Holsteinu 6000, na Meklenburškem in Pomorjanskem 4000, v Vzhodni Prusiji 7000, na Hanoveranskem 29.000, v Brandenburški 25.000, v centralni Nemčiji 9000, na Vestfalskem 26.000, v Renski pokrajini 39.000, v Hesenu 12.000, na Saškem in v Sudetih 7000, v Šleziji 3000, v Westmarki 14.000, na Bavarskem 35.000 in v Avstriji 98.000. V teh številkah so obsežni tudi naši prisilni civilni delavci.

Podrobna poročila o koncentracijskih taboriščih imamo iz taborišča Dachau, Mauthausa, Ebensee-a in Buchenvalda. Tako n. pr. se nahaja v koncentracijskem taborišču v Dachau skupno 3.650 Jugoslovanov in sicer v Dachau samem 2.065, v njegovih postranskih taboriščih: Alachu 700, v Schleissheimu 315 in v dveh bolnišnicah 590 Jugoslovanov. Položaj naših internirancev je v teh taboriščih še vedno težak.

Zdravstveno stanje naših internirancev je dokaj težko. Prehrana, ki je bila pred SS-upravo izpod minimalne, n. pr. v Dachau-u je znašala le 850 kalorij; je imela za posledico splošen pojav izčrpanosti. Ko so po osvoboditvi interniranci dobili nekaj konzerv kot priboljšek, je bila reakcija tako težka, da so mnogi v treh do štirih dneh umrli. Tudi pegavica zahteva mnogo žrtev.

Povdariti je treba, da je zdravstveno stanje naših internirancev zaradi tega toliko nepovoljno, ker so potrebni koraki s strani zavezniške uprave nezadostni. Razkuževanje in izoliranje bolnikov in njihovih prostorov se vrši prepočasno.

Po osvoboditvi so zavezniški izboljšali hrano internirancem, toda izboljšanje je bolj v kvantitativnem kot kvalitativnem smislu. Zavezniški dajejo hrano našim internirancem le iz nemških zalog. Tako se je zgodilo, da so naši interniranci v taborišču Dachau zaradi slabše hrane pritožili na zavezniško upravo s posebno resolucijo, narkar se je hrana dejansko izboljšala in so prejeli namesto dotodanje četrtine eno tretjino nemškega komisa. V ostalem pa je hrana ostala kakor pod SS-ovsko upravo. Kot ameriški priboljšek je zaznamovati razdelitev prepečenca. Dnevna hrana obstoja za zajtrk čit, navadno brez sladkorja, za obed 1 liter, včasih bolj goste, včasih redkejšje juhe s konzerviranim mesom in v zadnjem času tudi z graham, za večerjo pa kruh s kosčkoma klobase ali margarine. Preskrba naših internirancev s cigaretami se je pa še poslabšala.

Kljub težkemu gnotnemu položaju se razvija notranje življenje naših internirancev zelo povoljno. Kot je navedeno se organizirajo v vseh taboriščih iz vrst jemnikov posebni repatriacijski odbori, ki jih mi priznavamo. Ti odbori so započeli razvijati med našimi interniranci zelo živahno kulturno in politično življenje. Tako na primer izdajajo naši interniranci v Dachau-u »Dachauskega poročevalca«, ki izhaja na štirih straneh vsak dan razen nedelje. Zasluga teh odborov, ki imajo že redne zveze z nami, je velika, ker

je moralo prav zaradi domačih izdajalcev doživeti.

Kdor je v nedeljo opazoval Ljubljance, kako so hiteli peš in na kolesih ter z vozmi po vseh glavnih cestah iz Ljubljane v bližnjo in daljnjo okolico, je videl vesele, nasmejane obraze, ljudi, ki so bili podobni otrokom, katere učitelj izpusti iz internata, dolge in težke more razbremenjenih ljudi, ki so bili dejansko dolga tri leta internirani.

Naš Tito je prišel in istega dne so se odprli blokovi. Telega dne Ljubljanci ne bodo nikoli pozabili.

nam olajšujejo redno in načrtno delo za repatriacijo.

Posrečilo se nam je dobiti stik z zastopniki zaveznikih oblasti. Tako nam je ameriški general dr. Fox objubil, da bo preko njihovega berlinskega ambasadorja podvzel potrebne korake, da se olajša in pospeši repatriacija naših internirancev in vojnih ujetnikov iz Nemčije. Tudi ameriški general Adams, ki kontrolira taborišče Dachau, je našemu tamkajšnjemu odboru objubil, da bo del za repatriacijo naših internirancev na razpolago vozila za čas od 29. t. m. do 2. junija.

Z naše strani pa smo po vsej Sloveniji organizirali štirideset zbiralnih baz, skozi katere se bodo naši interniranci in ujetniki vračali na svoje domove. V teh zbiralnih bazah bo poskrbljeno, da se uredi zdravstveno stanje teh ljudi.

Danes pa smo poslali v Nemčijo posebno osemčlansko delegacijo za repatriacijo, ki je za to delo pooblaščen od Narodne vlade za Slovenijo kot tudi od centralnega ministristva za socialno politiko, in ima nalogo, v Nemčiji samo vzeti vse delo repatriacije v svoje roke in ustvariti centralno zbiralno bazo za naše ljudi v Dachau in v Salzburgu. Proces te repatriacije bo v pogledu obširnih priprav glede prometnih sredstev in taborišč trajal nekaj tednov. Ta delegacija bo poizkušala tudi materialno izboljšati položaj naših internirancev v Nemčiji.

Kot prvi za repatriacijo pridejo v postev politični interniranci in vojni ujetniki, nato pa prisilni delavci. Povdariti je treba, da sovražniki naše države poizkušajo oteževati naše delo in z propagando pri jugoslovanskih internirancih ustvariti zmedo z lužnivištrditvami, da bodo doma od naših oblasti preganjani in slično. Ravnokar smo prejeli tudi poročila o tej propagandi iz severne Italije. Odločeni smo, da bomo raziskali vir te lažnive propagande in podvzeli za nje odstranitev potrebnih korakov.

Delo za repatriacijo je v polnem teku in prosimo svoje internirancev, da z nepotrebnim povpraševanjem in reklamiranjem ne otežujejo našega dela. Vsi moramo vedeti, da ogromne mase naših internirancev, skoraj pol milijona ljudi, ni mogoče kljub največjim naporom vseh naših oblasti v nekaj dneh repatriirati zlasti še ne, če naj bo ta repatriacija v vseh pogledih dobro organizirana. Stori si vse, kar je v naših močeh, in tega se naj zavedajo tudi vsi svojci internirancev.

★

Ljubljansko delavstvo se organizira

Kakor povsod v Sloveniji, tako so se tudi delavci in nameščenici ljubljanskih tovarn v polni meri odzvali pozivu naših delavskih voditeljev, da se vsi ne glede na versko in ideološko pripadnost organizirajo v enotne strokovne zveze. Kajti spoznali so, da je bila vzrok vsem njihovim neuspehom v preteklosti razsejnost, ki jo je povzročila reakcija s pomočjo korumpiranih elementov, izdajalcev delavskega razreda. Videli so, da se morajo danes združiti vsi ročni in umski delavci v enotno in močno silo, če hočejo, da bo delovski razred tudi na fronti dela igral svojo prvenstveno vlogo ter da si bo priboril boljše in lepše življenje.

Velikostnemu zborovanju ljubljanskega delavstva in nameščenstva, ki se je vrtilo na binokšni ponedeljek na Taboru, so sledila v preteklem tednu zborovanja po obratih. Tako so zborovali uslužbenec cestne električne železnice. Govorniki so jim prikazali našo štiritletno osvobodilno borbo, njene velike pridobitve ter naloge, ki jih stavlja sedanjost. Podrobno so se pogovorili o enotni strokovni organizaciji, ter o tem, kako bodo tudi uslužbenec električne cestne železnice sodelovali pri obnovi.

Slična zborovanja so priredili delavci in nameščenici Koliške tovarne, Avtomontaže, Združenih opekarn ter stavbiških podjetij. Navdušeno so pritrjevali govornikom in sklenili, da se vsi organizirajo v enotnih strokovnih zvezah.

Uslužbenec Mestne plinarne pa so imeli že svoj občni zbor. Natančneje so se pogovorili o novi strokovni organizaciji ter o njenih nalogah. Nato pa so si postavili svoj prvi odbor. V njega so izvolili sposobne in poštene ljudi, ki so se predvsem izkazali v narodno osvobodilni borbi in o katerih so prepričani, da ne bodo gledali na svoje osebne koristi, marveč, da bodo z vsemi močmi delali za dobro delavstva in naše narodne skupnosti.

Z delom za gospodarsko obnovo bomo utrjevali naše meje in našo narodno demokratično oblast

Iz raznih krajev Stajerske

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) Nova ljudska oblast je v Celju živahno na delu. Ustanovil se je odbor za repatriacijo izselencev in internirancev, za njihovo prehrano in obveščanje svojcev. Za repatriacijo sta pripravljena dva doma za čas, dokler ne bodo imeli svojih domov. Ustanovljen je tudi dom za otroke Nemcev in ustašev, ki so ujeti ali so pobegli. V tem domu je že 95 otrok. Preskrbitev je tudi za oskrbovanje v mestnem zavetišču. Pionirji so po mestu odstranili vse nemške napise in lepake, celjske ulice pa so bile preimenovane. Večinoma so ohranile imena izpred okupacije, nekatere pa so dobile imena narodnih herojev in borcev iz narodno osvobodilnega boja.

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) O binokšnih je bil v Laškem prvi miting, ki se je razvil v mogočno manifestacijo, kakršne Laško še ni doživelo. Po maši, ki jo je bral partizanski župnik tov. Videčnik, je bila po mestu povorka in nato miting z recitacijami, peljem in govori. Ogromna množica ljudi je navdušeno vzklikala maršalu Titu, narodni vladi Slovenije, Jugoslovanski in Rdeči armadi, Sovjetski zvezi in proti onim temnim silam, ki nas hočejo oropati naših s krvjo priborjenih pravic. Z mitinga so bile poslane resolucije maršalu Titu, maršalu Stalinu, prvi narodni vladi Slovenije, VII. in IX. korpusu.

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) Dne 21. maja so bile na Senovem volitve v okrajni plenum ZSM. Po volitvah se je mladina pomenila o svojih nalogah in o pripravah za II. kongres. Mladina se z navdušenjem udeležuje sestankov in pazljivo zasleduje vsa politična dogajanja. Zeli si kulturne udejstvovanja. — Iste dne je bila v Senovem tudi konferenca SPŽ, na kateri so izvolile žene 20 članski okrajni plenum, tajništvo in delegatke za okrajni plenum. Kmečke žene so soglasno izjavile, da bodo sodelovale v političnem delu in zagotovile, da bo vsa orna zemlja obdelana.

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) V brežiškem okraju je zopet vse živahno. Izselenci se vračajo na svoje domove. Samo v Brežicah se je vrnilo 38 družin. Naši časopisi prihajajo v velikem številu in ljudje jih bere s solzami v očeh.

Med 14. in 16. majem je šlo skozi Brežice nad 500 voz z okrog 5000 člani ustaških družin. Naše oblasti so jim odvzele vso naropano blago in živino, med temi tudi nekaj ducatov dobrih konj. Ustaši so ob svojem dohodu močno demoralizirali železniško postajo. Železničarjem pa se je že v par dneh posrečilo obnoviti železniške in brzojavne naprave, ujeti ustaši pa so morali očistiti ruševine.

Na progi Zagreb-Videm-Krško je mogoče že dvotirni promet. Postaja Videm-Krško je močno prizadeta, ker so ustaši na njej pogrnali v zrak dva vlaka municije.

Gorenjska je manifestirala

S Koroške — Gospe svete in Celovca smo se vračali na binokšni ponedeljek proti Gorenjski. Preko Drave — voda je mirno valovila kot navadno, toda njena barva je bila bolj svetla kot sicer, njeni valovi bolj trdni in odločni, šumenje je bilo tišje. Naša srca so ji zaklicala: »Gremo, toda vrnili se bomo! Pripravi se, da nas boš sprejela z bistrim, veselim šumenjem, da se bo tvoje valovanje prelilo v eno samo mogočno pesem zmage in pravice. Tvoje debele in temne solze bodo postale kristal, en sam ogromen kristal, ki bo razžaril lepo svobodno Koroško za večne čase. Ob tvojih bregovih bo spet zadonela slovenska pesem in ta pesem ne bo utihnila nikoli več.«

Sončni prameni so se spuščali z vrhov gora in zelenih gozdov, ko smo se dvigali po strmi ljubeljski cesti.

Z vrha Ljubelja so se enkrat naša oči pohitele tja na našo Koroško — na Gosposvetsko polje, gosposvetski prestol in Celovec. Še enkrat so se ozrle oči, še enkrat so zadrtle mišice po vsem telesu: Da, Koroška je naša, Koroška je slovenska in bo stala slovenska! Misli so obstale pri trepetnem ljudstvu. O, kako so nas sprejemali, ko smo hodili iz kraja v kraj! Solze so zalivale oči zavednih Korošcev, ko so čuli slovensko pesem. Z zaupanjem in polni hvaležnostjo so zrli v nas — v nas borce za Slovensko Koroško.

Počasi smo se spuščali proti Trzinu, ko smo prešli na Gorenjsko. A misli so bile še vedno pri koroškem ljudstvu. V mestu so samozavestno plapolale zastave in nas pozdravljale. Ljudstvo nas je gledalo in prisrčno sprejelo. Kaj kmalu se je raznesla vest, da so tu koroški borci in da bodo priredili popoldne miting.

Prisrčni so bili pogovori o naši Koroški. V vsaki njihovi besedi smo občutili veliko skrb za Koroško, v vsaki kretnji smo opazili odločnost in polno zaupanje v besede našega velikega državnika maršala Tita, da bo Koroška zopet prišla v objem svoje matere Slovenije.

Še predno je bila ura dve popoldne, se je že zgrinjalo ljudstvo v dvorano in napeto pričakovalo pri-

Pri umiku ustaških band skozi brežiški okraj je bilo hudo prizadeto tudi civilno prebivalstvo. Ustaši so pobrali prebivalstvu vos živeč in obleko in uničili mnogo stanovanjskih poslopj. Naša oblast je priskočila oškodovancem takoj na pomoč in jim razdelila 163 glav živine. Pleg tega je v okraju 2600 ljudi, ki so živeli na karte in jim mora obdajati pomoč v hrani. Za potrebe naše vojske pa je prehranjevalni odsek oddal 15 tisoč kg žita, 15 tisoč litrov vina in nad 50 glav živine.

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) Zabučkova, ki je vsa štiri leta okupacije posebno težko občutila kruto roko okupatorja, je proslavila osvoboditev z mitingom, na katerem je ljudstvo dalo duška svojemu veselju in zadovoljstvu.

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) Po vseh ljudje živahno razpravljajo na sestankih o vseh perečih problemih. Posebno se zanimajo za obnovo, pa tudi za politične, socialne, kulturne in narodnostne probleme. Povsod se živahno razpravljajo o Trstu, in Koroški, ki sta središčna zanimanja širokih množic. Posebno živahni in močno obiskani sestanki so bili v Kaplji vasi, Latkovi vasi in v Sv. Lovrencu.

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) Po štirih letih okupacije dobiva Celje zopet živahno lice. Zatežena se proučevno delo. Ustanovljena je gledališka družina, pevski zbor in orkester. 23. t. m. je bil ustanovni sestanek članov »Ljudske univerze«. 23. t. m. je bil v nabito polni dvorani Celjskega doma miting XVII. udarne divizije, ki je navdušil vse prisotne. Iste dne je bila po mestu manifestacija celjskih pionirčkov.

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) Včeraj je bilo v Mariboru zborovanje delegatov iniciativnih odborov enotnih sindikatov delavcev in nameščenecv v Mariboru. Zborovanja se je udeležilo okrog 250 delegatov in zastopniki 14 sindikalnih organizacij iz Prekmurja, zastopniki iz ptujskega okraja in iz Slovenskih goric.

Okrožni sekretar tov. Sergej Kraigher je orisal politični položaj, vlogo delavstva v osvobodilnem boju in pomen in nalogo enotnih sindikatov. Nato je bil izvoljen pripravljatelj, medstrokovni svet enotnih sindikatov s tovarišem Canžekom na čelu. Zborovalci, ki so sklenili z vsemi močmi pomagati pri obnovi, so poslali brzojavne pozdrave maršalu Titu, jugoslovanski vladi, predsedniku prve narodne vlade Slovenije tov. Borisu Kidriču in Glavnemu odboru sindikatov delavcev in nameščenecv v Beogradu. Odločno pa so protestirali proti reakcionarnim silam, ki nam kratkajo pravice, ki so po vseh zakonih naše.

Maribor, 26. maja. Prostovoljne delovne skupine z vso vnamo čistijo mariborske ulice ruševin.

»Pravda« o Trstu

Moskva, 27. maja. (TASS.) Izredni vik in kritik - piše Viktorov v »Pravdi«, ki se je dvignil v zvezi z vprašanjem Trsta in izzivalno hujskanje ob tej priliki, nam vsiljuje misel, da je namen te hrupne kampanje, nadomestiti manjkajoče tehtne razloge proti temu, da bi Jugoslavija uresničila svoje zakonite pravice, pridobljene po veliki slavni in junaški borbi. Medtem je dalo razpravljanje, ki se je začelo v zvezi z osvoboditvijo Trsta po jugoslovanskih četah, pristo roko vsem nasprotnikom sodelovanja zavezniskih sil, vsem prikritim in odkritim sovražnikom trdnega miru in svetovne varnosti, da so mogli sprožiti nebrzdano kampanjo, ki ima namen, da bi zastrupila radost svobodoljubnih narodov ob veliki zmagi, da bi podnela sumničenja in negotovost glede prihodnosti, da bi prepre-

čila razvoj sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, da bi vsejala seme bodečih preprirov. Medtem pa ne daje stalnice Jugoslavije — piše Viktorov dalje — nobene osnove za napačno razlaganje. Jugoslovanska vlada ga je jasno označila v oficijelnih izjavah. Tako je nota jugoslovanske vlade v odgovor Združenim državam in Veliki Britaniji poudarila, da ima jugoslovanska armada kot ena izmed zavezniskih, enako pravico, kot one, da ostané na ozemlju, ki ga je osvobodila v krutih borbah proti skupnemu sovražniku. Nadalje nota naglašala, da vztrajanje jugoslovanskih čet v Trstu, Istri in Slovenskem Primorju nikakor ne pomeni, da bi hoteli vnaprej posegati v odločbe mirovne konferenec glede teh krajev, kajti demokratična federativna Jugoslavija je nasprotna enostranskim aneksijam.

12.000 pariških visokošolcev zahteva Petainovo smrt

Moskva, 26. maja. (Tass.) Paris: >Dvanajst tisoč visokošolcev, ki so se objavili Petainovih zločinov zbrali v Parizu, smatra, da je treba v interesu domovine zahtevati njegovo smrt, tako se glasi izjava, ki so jo podpisali visokošolci ob sklepu javnega zborovanja, ki se je vršilo v dvorani Znanstvenega združenja pod vodstvom Francoske visokošolske zveze, ki ji na čelu stoji Lolot Curia.

>Petain je hotel ubiti francosko izobraženstvo, je prva točka obtožbe, ki so jo v svojih govorih na zborovanju formulirali razni predstavniki, direktor višje normalke, prof. Paul Pauphilet, generalni državni sekretar za srednješolsko vzgojo Maurice Janet in gen. sekretar vzgojnih sindikatov Jean Fener. Govorniki so omenili zakone rasizma in zakone o tajnih družbah, katerih posledica je bila odprava najboljših učiteljev v francoskem šolstvu, nastavev slušajnih, napošolanih učiteljev in profesorjev, zločinski prisilno delo, nacifikacija francoske mladine, odvzemanje dijaštva v internacijo, preganjanje poštenih učiteljev in dijakov.

Sedil je govornik predsednika sindikata tiska in profesorja na Sorbonni Al-

berta Bayeta, ki je ob branju raznih spominov Poincaré-ja, Joffre, Focha in Clemenceau-a dokazal, da bi Petain, če bi imel oblast v letu 1918, prav tako uničil Francijo, kakor je to storil v letu 1940. Nato je izjavil, da je treba pri ljudeh in stvareh vselej uporabljati kritično metodo, ki dela čast francoski univerzi.

Za njim je spregovoril profesor Pierre Halbwachs, ki se je vrnil iz taborišča in kateremu je sin, profesor Halbwachs mlajši, umrl v taborišču Buchenwald. Dejal je, da so vsi oni, ki so umrli po taboriških, najhujša obtožba Petaina. >Vsi v taborišču smo prisegli, je dejal, >da bomo po vrnitvi domov zahtevali kazni za izdajalce, ki so hoteli narediti iz Francije nacistično strašilo. Petain sam je izjavil dobesedno, da je pripravljen nositi odgovornost pred zgodovino, in zdaj naj jo plača.

Naposled je zaključil obsodbo Petaina univerzitetni vodja nacionalne fronte >Labilienec z besedami St. Justa, ki naj potrdi sodnike v dobri veri: >Bodite neizprosnii! Resnična prizanesljivost mora biti kruta, sicer ogroža stvar domovine! Tako so bili vsi govorniki enodušni v zahtevi Petainove smrti.

Vzpostavitev mednarodnega brzojavnega prometa

Ministrstvo pošte je odredilo vzpostavitev mednarodnega brzojavnega prometa med Jugoslavijo ter vsemi zaveznimi in nevtralnimi državami. Brzojavke ne smejo biti šifrirane in morajo biti napisane v enem izmed jezikov jugoslovanskih narodov ali pa v ruščem, angleškem in francoskem jeziku. Za vse zabele brzojavke je obvezen podpis, ki mora vsebovati natančno ime in naslov odposilatelja. Pristojbina se računa po predvojni mednarodni telegrafski tarifi. (>Politikac.)

Vzpostavitev proge Vinkovci-Slav. Brod

Popravila na železniški progi Vinkovci-Slavonski Brod so bila izvršena v rekordnem času. Glavna uprava železnice je odredila rok 25 delovnih dni za popravilo in obnovitev proge, toda požrtvovalnost delavstva in tehničnega vodstva je usposobila progo za promet v rekordnem času 17 dni. (>Politikac.)

Sola iz porušenih bunkerjev

Gradbeni odtok mestnega izvršnega odbora v Sarajevu je dal porušiti vse bunkerje, ki jih je postavil okupator po mestnih ulicah in parkih. Sklenjeno je bilo, da se opeka porušenih bunkerjev uporabi za gradnjo nove sole na Vratniku, ki jo je uničilo sovražno bombardiranje v aprilu 1944. (>Politikac.)

Dvanajst vagonov tobaka

je odkupila tobačna uprava od sadilcev tobaka v Čapljinah. Sadilci so prejeli za tobak protivrednost v denarju, soli in moki. (>Politikac.)

Delavci Zagreba bodo vnesli v svoje delo udarniški duh

TANJUG, Beograd, 25. maja: Večraj se je v delavski zbornici vršila skupščina kovinskih delavcev in nameščenecv, da bi se organizirali svobodni sindikati. Sestanek je otvoril stari delavski bорец Salomac s kratkim govorom, v katerem je poudarjal, da bi se delavci in nameščenecv sestali prvič v delavskih prostorih brez policijskega nadzorstva. O pomenu in nalogah enotnih sindikatov je govoril tov. Bogdanič. Dejal je: >Delavski razred Zagreba je bil zvest svojemu narodu. Danes, ko je naša dežela osvobodjena, bo delavski razred vložil vse, da bo dvignil iz ruševin naše gospodarstvo. Da se bo to doseglo, mora biti delavski razred organiziran v enotne sindikate. Na koncu je poudaril potrebo čiščenja fašističnih elementov v vrstah delavskega razreda. Da se bo ustvarilo boljše in srečnejše življenje delovnemu narodu, bodo delavci in nameščenecv vnesli v svoje delo udarniški duh.

O vlogi in organizacijski strukturi je govoril Turković, stari sindikalni bорец. Nato je bil izbran delovni odbor petnajstih članov iz vseh vrst kovinske industrije. Naloga tega odbora je, da čimprej izvrši priprave za osnovanje Zveze. S sestanka je bila med drugimi brzojavkami poslana brzojavka tudi maršalu Titu.

Ni več čas lahkotnega navdušenja; nadomesti naj ga resnična verna, ki edina rodi požrtvovalno delo!

Ni več čas lahkotnega navdušenja; nadomesti naj ga resnična verna, ki edina rodi požrtvovalno delo! Jih je zagrešil okupator nad našim narodom. Še bolj smo stisnile pesti in šle v borbo za srečnejšo bodočnost. V tej naši pravični borbi nas ni mogel nihče zadržati. Za zmago te naše borbe nam jamčijo naši heroji, naši voditelji, naša slavna armada. In danes se zaveda slovenska žena in mati, da smo v tej borbi, v kateri smo sodelovali, stopile na plan in postale enakopravne moštini. Dokazati moramo, da smo te enakopravnosti res vredne. Danes v tej najodločilnejši uri, ki jo preživlja naš narod, ne smemo biti malodušne, delati moramo pogumno in požrtvovalno. Ne smemo misliti, da je sedaj, ko nam je zasijala svoboda, konec naše borbe. Svoboda nas ne sme upljati! Še nas čakajo težki časi. Z delom moramo dokazati, da smo vredne življenja, ki so jih žrtvovali za nas naši dragi, naši najdražji.

Z zavestjo in pogumom prenašajmo napore in žrtve, ki nam jih nalaga ta veliki čas, ta sveta in pravična borba. Same prevzemimo skrb za delo na polju. Še danes nas čaka trda borba, borba za obnovu naše opustošene in siromašne domovine. Pomagati si moramo pri delu. Pomagati moramo pri čiščenju razvalin našim sosedom in znancom in pripraviti prijeten dom našim hrabrim vojakom, ki se vračajo. Pomagati moramo sušiti solze tudi onim tovarišcem, ki zamaž čukajo povratka tistih, ki so jih ljubili, za katere so se bale in za katere so živele.

Me žene, ki same ne moremo v boj, se ne bomo omadeževale pred junaki, ki so svoja življenja darovali naši pravični borbi. Delate bomo doma, da bomo nadomestile naše može, brate in sinove. Nikoli se ne sme povrniti čas, da bo tuja propaganda in laž prestopila naš narod, kot se je to zgodilo 1941. leta. Zato darujmo me žene vse sile za srečnejšo bodočnost našega naroda.

Tako je govorila tov. ženka Sagadinova v Ptuju na proslavi ob priliki osvoboditve naše domovine.

Protestno pismo Posvetovalnega odbora v Trstu vladi Bonomija

Beograd, 26. maja. (Tanjug.) Ko so pričeli reakcionarni elementi širiti brez podlage laži, je Posvetovalni odbor s svojega zborovanja poslal predsedniku italijanske vlade Bonomiju sedeče protestno pismo:

>Člani Konzulte in Osvobodilne skupščine mesta Trsta Vam izražamo svoje globoko ogorčenje zaradi absurdnih in neresničnih vesti, ki jih širite glede položaja v Trstu. Z odvratnostjo smo izvedeli za vso podlo kampanjo italijanskega reakcionarnega tiska in radiopostaj in Vas ob tej priliki obveščamo, da vlada v Trstu

popolen mir in normalno stanje. Vsa konstruktivna dela v mestu teko v vsakem pogledu povsem normalno. Zlasti naglašamo, da se Jugoslovanska armada, osvoboditeljica našega mesta, vede dostojneje kot vse vojske, ki so bile kdajkoli v Trstu. Zahvaljujoč pomirljivemu in globoko demokratičnemu duhu, s katerim je prežeta narodna oblast v Jugoslaviji in v našem mestu, se razvija duh bratstva in miroljubnega konstruktivnega sodelovanja med Italijani in Slovenci.

Obnova tržaškega pristanišča

Beograd, 26. maja. Delo za vzpostavitev prometa v tržaškem pristanišču hitro napreduje. Da bi se uredil pomorski promet, je naša oblast stopila v stik s tvrdko >Magazzini Generali. Pri popraviljanju pristanišča >Punto Franco nuovo, ki je bilo težko poškodovano od bombardiranja, delajo štiri mestna podjetja. Zgradili bodo nove pristaniške naprave. V pristanišču se nadaljuje s čiščenjem min in dviganjem potopljenih ladij.

Po mišljenju strokovnjakov bodo za obnovo tržaške plinarne potrebni trije tedni, delavci pa so se odločili,

Nataljevanje s četrte strani nam je bil odmerjen in so miting nadaljevali tovariši iz IV. armade.

Komaj smo začeli razmišljati o nemajhni ljubezni gorenjskega ljudstva do Koroške, smo se že znašli sredi Kranja.

Po mestu so takoj šušljali, da so dospeli koroški partizani in da bo zvečer miting.

V lepo okrašeni dvorani se je zbralo na stotine Kranjčanov. Najprej je zadonela slovenska narodna himna, nato pa je spregovoril tov. Perovšek Janez, ki je med drugim dejal:

>Prihajamo prav iz središča Koroške, od Gospe svete, Gosposvetskega polja in Celovca. Prihajamo vam po zdrave partizanov, ki so se tri leta borili za svobodo Koroške in s svojo borbo, s svojimi veliki krvnimi žrtvami dejansko izvojevali plebiscit — priborili svobodo Koroški.

Presrečne bi bile oči Korošcev, če bi mogli biti priotni sedaj v tej dvorani in videti, kako tisočglava množica Slovencev zahteva osvoboditev Slovencev na Koroškem in združitve z njimi v federativni in demokratični Jugoslaviji. Večraj smo bili še pri Gospe sveti, kjer je bilo romanje. Na mitingu je tamkajšnje in okoliško ljudstvo odločno zahtevalo, da je Koroška svobodna. Tamkajšnji župnik je imel slovesno mašo v slovenskem jeziku. Pri maši je duhovnik rekel:

>Edino partizanom se moramo zahvaliti, da bomo zopet in da že svobodno govorimo slovenski jezik. Partizani so naši osvoboditelji!

Boj za Koroško ni končan. Naša dolžnost je v tem trenutku, da se vsi še trdneje strnemo okrog našega velikega vodje maršala Tita. Koroški kmetje in delavci so nas povsod sprejemali z velikim veseljem, a hkrati v strahu, zaradi nacistov, ki še vedno svobodno hodijo po ulicah Celovca, Beljaka in Velikovca... Ljudstvo ima veliko zaupanje v našo vojsko. Mi smo že dokazali, da vojne nočemo, da se Koroški ne odpovemo. Mislim, da vsak izmed nas popolnoma zaupa maršalu Titu. On pa tudi gleda, da bo vse dosegel s čim manjšimi žrtvami in čim manjšim trpljenjem. Mi stojimo pripravljeni za vsake preizkušnje in gremo za maršalom Titom.

Zivela Slovenska Koroška v svobodni, federativni in demokratični Jugoslaviji!

Zivel svobodni Trst in Slovensko Primorje!

Zivel naš veliki vojskovodja in državnik maršal Tito!

Zivela naša velika zaveznica Sovjetska zveza!

Ziveli veliki zavezniki!

Smrt fašistom, do kraja izkoreninimo vse nacistel!

Ziveli koroški partizani!

Množica je nešteto krat z velikim navdušenjem prekinjala govornika, posebno kadar je govoril o koroškem ljudstvu in pravici tega ljudstva do prave svobode in ko je zahteval, da je treba zapreti vse nacistel, ki se še

da bodo obnovili plinaro v mnogo krajšem času.

Naša zvezna vlada je za oskrbovanje Trsta dodelila večje količine hrane. Za Trst je prav tako določenih 1300 glav živine. Konec tega meseca bo vsaka oseba v Trstu prejela pol kilograma masti.

Ljubljana, 27. maja. (TANJUG.) Smarski okraj je proslavil svojo osvoboditev z velikimi mitingi v Rogoški Slatini, Smarju, Rogatu in Pristavi. Povsod so prisostvovali mitingom velike množice ljudi, ki so navdušeno vzklikale naši vojski, Osvobodilni fronti, maršalu Titu, narodni vladi Slovenije, SZ in maršalu Stalinu. Ljudstvo si želi mitingov, ker ljudje šele sedaj spoznavajo vse laži nemške propagande in resnico o Osvobodilni fronti.

svobodno kretajo. Prav tako je ljudstvo odločno potrdilo zahtevo govornika, da tako imenovana >Landesregierunga ne more zastopati Slovenske Koroške, ker se v njej skrivajo najbolj zagrizeni nacisti. Za Slovensko Koroško more govoriti in o njej odločati je Pokrajinski narodno osvobodilni odbor (PNOO), ki ga je ljudstvo samo izvolilo.

Pevski zborček je zapel slovenske pesmi, šramel pa odigral venček partizanskih. Nato sta tov. Perovšek Janenz in Franček recitala nekaj ljudskih pesmi. Sledil je venček narodnih, za kar je poskrbel mali šramel in pa koroške narodne pesmi. Ljudstvo je po pesmih zopet pričelo viharno vzklikati svobodni Koroški.

Poslane so bile pozdravne brzojavke vrhovnemu poveljniku in predsedniku jugoslovanske vlade maršalu Josipu Brozu-Titu, prvi slovenski vladi in Koroški. Ves čas tega velikega mitinga je prevladovalo v dvorani eno samo odkrito in mogočno navdušenje za svobodno Koroško.

Ljudstvo Kranja, Trziča in Dupelj ter okoliških krajev je ta dan slovesno manifestiralo za svojo sosedno deželo Slovensko Koroško, za ono deželo, ki je bila zibelka Slovenstva in kjer je bilo v Celovcu prvo slovensko kulturno središče. Povsod je bil ogromen val navdušenja, poln ljubezni do trpečega ljudstva Koroške in zaupanja v našega velikega voditelja maršala Tita.

O, ko bi vedeli Korošci, kako je ljudstvo Gorenjske navdušeno zanje kako je pripravljeno na vse žrtve, da enkrat za vselej reši to ljudstvo iz krempljev nacistov in izpod dolgotrajnega tučevega jarma.

Videli smo, kako so imele solzne oči koroške mamic in očetje, ko smo se z njimi razgovarjali na raznih zborovanjih in mitingih, ko smo govorili o svobodi, ki jim jo prinašamo. In kadar je zadonela lepa slovenska pesem, tedaj ni bilo človeka, da ne bi imel polno solza v očeh. Koroško ljudstvo je s srcem čutilo in čuti z nami. Toda tudi tukaj na Gorenjskem so bili primeri, da so se našemu človeku zarosile oči in je poln genotja poslušal koroške narodne pesmi.

Korošci! O, ko bi vi videli in vedeli, kako čuti vse slovensko ljudstvo z vami, kako spremlja z zanimanjem vsako stvar, ki je v zvezi z vašo svobodo, tedaj bi ponosno dvignili glave, vedoč, da je z vami sleherni Slovenec in da je narod zmagovalca, nič več narod hlapcev. Ne bi se več bali hitlerjancev in izdajalcev, ki se še vedno svobodno kretajo po Koroškem, kar pa ni naša krivda.

Koroška je slovenska, Koroška je naša in bo ostala naša! To je zahteva vsega slovenskega in jugoslovanskega ljudstva, ker je ta zemlja že od davnaj slovenska. Koroška mora v objem matere Slovenije! Brez Koroške ni Slovenije, kakor je ni brez Trsta in Slovenskega Primorja!

Ivo Lipar.

Fašizem ne bo več vstal

Beograd, 26. maja. Rimski dnevnik >Unita, glasilo Komunistične partije Italije, prinaša uvodni članek pod naslovom: >Fašizem ne bo več vstal, v katerem je med drugim rečeno:

>Ostanki starega fašizma in začetki novega bi danes hoteli ponoviti isti manever, čeprav pod drugim naslovom in pod drugim izgovorom. Nekateri fašistično nastrojeni elementi bi hoteli s tem, da bi izkoristili iskreno rodoljubje enega dela mladine, okrniti manifestacije delavskega razreda za Trst. Ti elementi bi hoteli to storiti zato, da bi prikrili prave krivce za brezupen položaj Italije, krivce, ki so kompromitirali neodvisnost italijanske dežele. Njihov cilj v

izzivanju je bil popolnoma jasen.

Delavci, ki so na čelu naroda v njegovi junaški borbi, ne bodo dovolili, da bi jih izzivalni elementi speljali s prave poti in nikomur ne bodo dopustili, da še enkrat razbijejo narodno enotnost izključno v korist onih, ki so Italijo že enkrat privedli do katastrofe. Kakor včeraj, tako bodo delavci ostali na čelu narodne borbe za neodvisnost, ki se lahko doseže samo na en način: z enotnostjo narodov z namenom, da se uniči fašizem, kar istočasno predstavlja obnovo demokracije v naši deželi. Fašizem ne bo več vstal.

Sovražniku zaplenjena imovina je narodna last: Varujmo jo kot svojo lastnino!

so podpisali protestne resolucije okraji Guardiella, Scaglietto, Colonia, San Luigi in Sv. Ivan, uslužbenici tvrdke Magazzini Generali, ladjedelnice Arsenale Triestino, skupščina IV. sektorja, delavci pivovarne Dreher in mnogi drugi.

Ljubljana, 27. maja. Tanjug. Dela za obnovo ladjedelnice Sv. Marka v Trstu naglo napredujejo. Strojni oddelki so že očistili vsejini, tudi ostali ladjedelniški prostori dobivajo svojo novo, delovno obliko. V kakšnem razpoloženju delajo tržaški delavci, nam zgovorno povedo slike maršala Tita z italijanskimi napisi: Zivel maršal — delavec Tito. Zivel naš Tito, veliki strateg osvobodilne vojnol. Tovariš maršal Tito, po zaslugi Tvojega vojaškega in političnega genija je delovno ljudstvo prejelo svobodo. Ono trdno zaupa vate, trdno zaupa v novo Jugoslavijo, svobodno domovino delovnega ljudstva! Naš dragi Tito, bratsko združen pod Tvojim modrim vodstvom bomo Italijanski in slovenski delavci zgradili svojo novo domovino!

Ljubljana, 27. maja. Tanjug. Naše narodne oblasti so pri Sv. Jakobu osnovale ljudsko kuhinjo, v kateri prejema kosilo tisoč ljudi dnevno.

Iz Slovenskega Primerja

Konferenca trgovcev v Gorici

Ljubljana, 26. maja. Tanjug. Dne 16. maja se je v Gorici vršila konferenca trgovcev, katere se je udeležilo okoli 280 zastopnikov trgovskega stanu slovenske in italijanske narodnosti. Konferenco je otvoril tov. Peterin, podpredsednik Izvršnega odbora. Poudaril je bratstvo med Slovenci in Italijani in naglasil potrebo po delu za zboljšanje gospodarskega položaja. Izjavil je, da ima italijanska manjšina kulturno samoupravo in da naj bo delo Slovencev in Italijanov tekmovalno za zboljšanje položaja ljudstva.

Ljubljana, 27. maja. Tanjug. Proti lažnivim trditvam Bonomijevе vlade preko radia Bari in drugih tujih radijskih postaj, ki raznašajo lažne vesti, da Jugoslovanska armada preganja tržaško prebivalstvo in da se je moral sam tržaški škof zateči pod okrilje Angloamerikancev, protestirajo vsi svobodoljubni prebivalci Trsta. Ves Trst je objel val protestnih zborovanj, kjer prebivalstvo Trsta s podpisovanjem protestnih resolucij zavrača te lažne trditve. Poleg protifašističnih meščanov osvobojenega Trsta

Žrtvovali smo svoje sinove, svoje može in še same šle v borbo za svobodo

Svoboda, težko pričakovana svoboda je tu. Oči nam žarijo od veselja, od sreče, usta pa niso zmorna, da bi povedala to, kar čuti srce. Fašizem in nacizem sta uničena. Kmalu bo pa uničena tudi izdajalska fašistična svojat, ki je prizadela toliko gorja in nesreč vsemu slovenskemu narodu, posebno pa nam ženam in materam. V teh štirih letih smo dobro spoznale vse strahote in grozodejstva, ki so jih delali Nemci. To je bila nemška kultura, kultura, ki bodo o njenih grozodejstvih pisale debele knjige. Se se tu pa tam potikajo fašistične tolpe, tudi teh bo kmalu konec. Naše oči so odprte v novo in lepše življenje.

Poleg vsega zmagovalstva življenja, ki ga preživljamo, pa ne smemo pozabiti tistih, ki so dali največ, kar more kdo dati, ki so dali življenje, da je Nemčija poražena, da je nacizem na tleh in da bodo zasluženi narodi zopet vstali. Spominjamo se onih, ki bi radi uživali svobodo, pa jih ni in jih ne bo nikoli več, ker so dali življenje na bojiščih, v taboriških ali jetnišnicah. Spominjamo se tovariša Spolenaka, ki je bil organizator Komunistične stranke v Ptuju še v stari Jugoslaviji; spominjamo se še dobro Lačka, Osojnika, Sagadina Jožka s sinom Miranom, Arnaša, Grabarja, Oslavnika, Štrafala, Trška, Peršona, Koželja, Krambergerja, Znidarja, Reševih, treh bratov, tovariše Megličeve, Krambergerjeve, Lackove, Beretove in vseh padlih junakov in junakinj, na katere so lahko pomosno Slovensko gorice. Spominjamo se onega nesrečnega dne, ko je po krivdi izdajalca padel v roke gestapovcev tov. Lacko. Prezirajmo in za-

ničajmo ljudi, ki so v našem slovenskem Ptuju pretepali, pljuvali in kamenjali ubogega Lacko. V zaporu so ga pretepali in mučili, da so bila krvava tla in stene. To ni bil več Lacko, to je bila le kepa krvavega, stobnega mesa. Čez par dni je umrl. Zanesli so ga na dvorišče in ga vrgli v kot ter ga pokrili. Takrat je bila v zaporu tudi njegova 84 letna mati. Gledala je to kepo v kotu, a ni slutila, da je to njena edina opora, njen edini sin Jože, ki je žrtvoval življenje in družino za svobodo slovenskega naroda.

Tudi jaz sem imela sina, ki mi je nekoč pisal: >Ljuba mati! Ustrelili so Gordanino mater. Brez žrtve ni svobode.

Dobila sem pismo, ko je bil že mrtov. Tudi sam je dal življenje za svobodo. Da, dragi tovariši in tovarišice, brez žrtve ni borbe in brez borbe ni svobode! Brez borbe bi danes ne bili to, kar smo. Ne bi bili priznani od veselih, ne imeli bi svoje vlade, ne imeli bi svobode. Me ženo in matere smo v tej borbi dale največ, kar more kdo dati: svoje smrtne vojake, dale smo svoje otroke. Čuvali smo jih, ko pa so odrasli, so šli junaško v borbo, da osvobodijo domovino.

Žrtvovali smo svoje sinove, svoje može in še same šle v borbo za svobodo. Če se spominjamo žrtve, prisagamo, da njihove žrtve ne bodo zaman. Fašisti so lokalni in pili našo kri, teptali našo čast, se zavijali v dim naših požganih domov in uživali v smrtnih krikih naših otrok. Nismo lokalne nad smrtjo svojih dragih, saj so se nam solze že posušile ob nečloveških zločinih, ki

Iz Sovjetske zveze

Ruski narod za napredek in svobodo vseh narodov

»Pravda« poroča v uvodniku: »Na zgodovinski dan 24. maja je ves svet prisluhnil zdravici Stalina našim sovjetskim narodom, v prvi vrsti ruskemu narodu, ki je najpomembnejši med vsemi v Sovjetski zvezi. Lepe Stalinove besede izražajo misel milijonov državljanznotraj in zunaj naše dežele. V Ukrajini, Beli Rusiji, Poljski, Češkoslovaški in Jugoslaviji, povsod slave ruski narod. Mirno lahko rečemo, da je naš narod to slavo zaslužil. Zaslužil jo je s svojo predanostjo domovini, s svojo borbo za vse pravice, in s svojim spoštovanjem, pravic drugih narodov.

Ruski narod je prinesel svetu vzvišene ideale, ki so jih po vsem svetu razširili veliki ruski pisatelji in znanstveniki, misleci in revolucionarji. Rusija je domovina leninizma — najvišje svetovno važne realizacije ruske kulture. Ruski narod je tudi vedno pokazal najbolj zanosno in najbolj požrtvovalno vojaško hrabrost. Nikdar se ni uklanjal tujim napadalcem, sprejel je vse žrtve, da si zopet pridobi svobodo in neodvisnost. Veliki Lenin je sanjal o Rusiji, katere stiki z drugimi narodi naj temelje na načelih človečnosti in enakosti. Ta nova Rusija je ustvarjena. Ustvarila sta jo Lenin in Stalin v oktobrski revoluciji, kjer je ruski narod priboril svobodo sebi in drugim narodom naše dežele.

Ruski narod, ki ga vodi boljševiška stranka in ga vodi stalinovsko-leninska narodna politika, je pomagal nekoč šibkim in zaostalim narodom Rusije, da so se otresli stoletnega jarma, da so zgradili lastno kulturo v svojih lastnih državah, da so utrdili svoje lastno gospodarstvo.

Bistri duh, trden značaj in potrpežljivost ruskega naroda so se posebno uveljavile v vojnih dogodkih leta 1941-1942, ko je bila stisnjena Rdeča armada v posebno težavno položaju. Ruski narod je ves čas nesebično vodil borbo do končne zmage, kakaj njegov bistri duh mu je ves čas nezmotljivo kazal pravo pot. Težke preizkušnje so utrdile vezi, ki so priklepale naš narod na vodstvo. Vsi naši državljani so se v skupnem zagonu postavili v bran na poti, ki je vodila sovražnika proti Moskvi, Leningradu, Volgi in so v tej obrambi potrdili svoje vedno bratstvo.

Zaupanje v lastno moč, v boljševiško stranko, v Stalina, zaupanje v njegovo bistrovidnost, v njegovo vodstvo, velika dobra volja našega ljudstva, da izpolni vse, kar sovjetska vlada od njega zahteva — to in samo to je rešilo našo domovino nemškega jarma. V veliki borbi, ki je do danes v vsej zgodovini ni bilo onake, je ruski narod visoko dvignil prapor napredka in svobode vseh narodov. Pred vsem svetom, pred vsem človeštvom, blesti zvezda ruskega naroda, ki je privolil v neštete žrtve v imenu zmage, v imenu slave in moči. Številni evropski narodi, ki slavijo danes svojo osvoboditev, izražajo najtoplejšo zahvalo Rusiji, veliki domovini Sovjetov, domovini Lenina in Stalina. (TASS)

Pričetek športne sezone

V Moskvi je začel izhajati nov tednik »Sport«, ki prinaša članke o športu v Sovjetski zvezi. Obiskali smo ured-

ništvo in našli tam enega najpopularnejših sovjetskih nogometašev, kaptana moštva centralnega kluba Rdeče armade, ki zavzema častno mesto med tremi najboljšimi sovjetskimi moštv. Grigorij Fedotov je star 28 let, visok 174 cm, težak 73 kg in svetovno slaven po svoji izredni moči in vztrajnosti. Nogomet igra že od svojega enajstega leta; njegova igra je izredno živahna, njegovi udarci izredno precizni. Slaven ni samo v Sovjetski zvezi, temveč tudi na Norveškem, Danskem, v Franciji, Angliji, Španiji, Bolgariji in drugod.

Prva številka novega tednika poroča o pričetku letne športne sezone, ki se je po starem običaju pričela z dvema velikima tekmama: z množično štafeto, ki je kakor vedno odkrila nove športnike, in s tekmo članov športnih klubov, ki imajo že dolge izkušnje. Doslej so bile te tekme že v sto mestih Sovjetske zveze. Število udeležencev v množičnih štafetah raste z vsakim letom. Leta 1941 se jih je udeležilo 5.500.000, lani nad 9.000.000, pri čemer je skoraj 8.000.000 prekosilo določeno normo.

Najobččajnejši odseki štafete teka so dolgi 1000 m za moške in 500 m za ženske. Dosego cilja proslavljajo z metanjem granat. Letos je prvi dan štafete teka dal največje število udeležencev v mestih Leningradu (40.000), v Irkutsku (20.000) ter drugih sibirskih mestih. Številni novi športniki so pokazali lepe uspehe. Tako je n. pr. Schorman, leningrajski dijak, pretekel 1000 m v 3 min. 18 sek. V Tiflisu, glavnem mestu Georgije, sta se stvorili dve garnituri svetovno znanih lahkih atletov. Nina Dumbadzo je vrgla disk 47 m 420 m, kar je manj od njenega svetovnega rekorda (49 m 28 cm), toda za pričetek sezone lep rezultat. Druga športnica Georgina Helena Gokjeli je zanosno skočila 5 m 40 cm.

Se nekaj besed o začetku kolesarske sezone. Kojo je v Sovjetski zvezi zelo razširjeno prometno sredstvo, zato je razumljivo, da tekmuje na tisoče kolesarjev. S kolesarsko štafeto tekmo je bila otvorjena nova sezona v Moskvi. Nad 100 kolesarjev, moških in žensk, znanih mojstrov in novincev, ki so na poskusnih vajah pokazali velike uspehe, je bilo pripuščeni k prvi sezonski tekmi. Prvenstvo je odnesel Aleksej Lodunov, že večkratni državni prvak. Kljub silnemu vetru, ki je pihal nasproti, je dosegel v 45 min. 32 sek. 25 km. Slavni dirkač Batren, profesor na centralnem inštitutu za telesno vzgojo, je prišel minuto pozneje. Obaj mojstra športa branita barvo enega najboljših državnih športnih klubov »Spartak«. Ženske so na prvih tekmah branile sloves drugega, zelo priljubljenega kluba v Sovjetski zvezi, »Dinamo«. Ljudmika Rutobovskaja, članica tega kluba, je prevzela 15 km v 18 min 52 sek. (TASS)

Kremelj obnavljajo

Prvič po začetku svetovne vojne snažijo in obnavljajo zunanost in notranost starodavne kremelske zgradbe. Trume rokodelcev so, na delu ob poslopju, v orožarni pa so zopet razstavljene z dragulji posute krone nekdanjih carjev, kronski ornati, žezlo in drugi dragoceni predmeti, ki so bili prinešeni zopet v Moskvo. (TASS)

Tako so vodili fašistični psi borece za svobodo po Celju in vseh večjih štajerskih krajih, nato pa jih pobili. (Slika iz marca 1942.)

Marca 1942 so nemški fašisti v Celju pobili dvanajst ujetih partizanov, jih javno razstavili, poleg njih pa razstavili nadaljnjih dvanajst lačnih, premaženih in zverinsko mučenih partizanov. Tem so obesili vsakemu okoli vratu tablo z napisom: »Ich bin Bandit...« ta in ta. Po štirinajsturnem mučenju in javnem razkazovanju so pobili tudi teh dvanajst mučencikov, ki so prenašali hrabro in ponosno vse te gohe in zaničevanja.

KULTURNI RAZGLEDI

Kulturne vezi med Ljubljano in Trstom

Včeraj, dne 28. maja se je vršil v veliki Unionski dvorani velik simfonični koncert, ki ga je izvajal tržaški radijski orkester, pomnožen s člani orkestra Verdijevega gledališča v Trstu. Tržaški glasbeniki so prišli prvič v Ljubljano in so želi veliko priznanje. Velika Unionska dvorana je bila nabito polna. Koncertu, ki je bil za Ljubljano po dolgih mračnih letih kulturnega molka brez dvoma eden največjih kulturnih dogodkov, so prisostvovali tudi predstavniki naših najvišjih oblasti in predstavniki naše kulture. Orkester je vodil znani tržaški dirigent prof. Luigi Toffolo.

Na sporedu je bila Illersbergova Predigra k farsu za veliki orkester, Martuccijev klavirski koncert v B-molu in Dvojakova simfonija v c-molu iz mojega sveta. Mojstrsko podajanje skladb, posebno pa Martuccijev klavirski koncert, ki ga je izvajal pianist Angelo Kessissoglu, je občinstvo nagradilo z dolgotrajnim ploskanjem. V znak priznanja so bili podarjeni dirigentu in pianistu šopki cvetlic in vencev. Ljubljana je s polno udeležbo in s priznanjem, ki ga je dala tržaškemu umetnikom, pokazala, da ji je nad vse pri srcu tudi kulturna povezanost med Ljubljano in Trstom.

Literarni večer v naši Drami

Vitmil Zupan: Andante Patetico. Povest o panterju Dingju

Odkar je Ljubljana zadihala v luči svobode, se polagoma obnavlja v njej tudi kulturno življenje.

Kakor so se pred štirimi leti ločila pota pravičnih, poštenih zavednih slovenskih ljudi od tistih z umazanimi dušami in pokvarjenimi značiji, tako se je razklala tudi smer naše kulture. Zunaj po hostah je ob tabornih ognjih, v bojih, med trpljenjem in odrekanjem, v hrepenenju in ljubezni začela cveteti nova kultura, ki se je oslonila na novega človeka. Ta kultura ni hotela imeti ničesar skupnega s tisto, ki se je dala kupiti fašističnim krvnikom in ki je bila dekla njihovih pomočnikov.

Napredni kulturni ustvarjalci so takoj po zasedbi Slovenije po fašističnih tolpah spoznali, da bič rablja in umetniško delo ne vzdržita pod isto streho, zato so umolknili. Kdor ni bil toliko krepak, moralno in fizično toliko trden, da bi bil kos trpljenju, ki ga je moral prenašati slovenski partizan, ta je v Ljubljani kazal svoj srd do okupatorja, svoje nezazloženje do ravnarja fašistov s slovenskimi ljudmi vsaj z molkom. Le prav majhna peščica je bila, ki je kulturni molk prelomila in služila s svojim delom našim narodnim sovražnikom.

Zdaj se brami kulture spet odpirajo. Tisto novo, kar je nastajalo zunaj po hostah, si utira pot v srca Ljubljancanov in Ljubljana spoznava srce, dušo partizanstva.

Ena od prireditev, ki vrši tako poslanstvo, je bila v soboto 26. maja zvečer v Drami. Pred polno zasedenim gledališčem

je recital tov. Jože Tiran, član SNG, partizanske novele, ki jih je napisal tov. Vitmil Zupan.

Tov. Jože Tiran, ki ga slovenski partizani dobro poznamo po mnogih prvostvinskih nastopih, je s svojim toplim in jasnim glasom, sočno izgovorjavo in globokim doživljem stvari dokazal, da pozna partizansko življenje, da mu je poznan utrip partizanskega srca. Njegova ljubezen do novele, ki jo je recital, je v veliki meri pripomogla k lepemu uspehu.

Snov tega večera, ki nosi sedanjim občutkom nekoliko tuje ime, je vzeta iz življenja slovenskih partizanov. Pisec opisuje partizanskega borca Dingja, bivšega uradnika Antona Jerančiča iz Zelene jame. Nekateri detajli novele so močni, globoko doživljenjski in jasni. Nekaj slik je lirčnih in toplih, da se človeku vtisnejo globoko v spomin, so pa tu in tam tudi odlomki, ki občutljivega človeka motijo. Včasih je motiv nekoliko vsiljiv, preglasen. To razbija homogenost novele, ki bi bila sicer lahko boljša.

Scena je bila prikupna. Arhitekt Br. Simčič je očividno hotel s porušeno bajto in s prelomljenim drevsom simbolično prikazati vse tisto, kar se je štiri leta godilo na slovenski zemlji in sredi česar je živel partizan Dingjo, Anton Jerančič.

Glasbeni vložki med odmori so posrečeno vezali posamezna poglavja novele.

Pionir prirejanja te vrste literarnih večerov je Slovenski umetniški klub.

Obiskovalci so zadovoljni zapuščali gledališča.

Sovjetski film spet v Ljubljani

Ob prvi uprizoritvi sovjetskega domovinskega filma »Sekretar rajonskega odbora«

V dveh desetletjih obstoja in razvoja filmske umetnosti Slovenci nismo imeli možnosti, da bi se na platnih naših kinematografov predvajali sovjetski filmi. Vse, kar je govorilo o Sovjetski zvezi, o njenem življenju, njenih ljudeh, njenih naporih in stremeljih, je bilo v stari Jugoslaviji prepovedano. Tako je bilo tudi s sovjetskim filmom. Šele v času tik pred razpadom bivše temnice jugoslovanskih narodov je prišlo k nam nekaj sovjetskih filmov, ki pa so jih nekdanji cenzurni oblastniki tako obrezali, da so jim odvzeli vse, kar je bilo bistvenega, kar je filmom dajalo njihovo notranjo vsebino in smisel. Še več. Dobro se spominjamo, kako so idejni utemeljitelji in poznejši organizatorji švabobranstva na Slovenskem že tedaj organizirali proti redkim in okrnjenim sovjetskim filmom, ki so se predvajali v naših kinematografih, prave napade, pošiljali v kino dvorane organizirane tolpe saboterjev, ki so poskušali onemogočiti predvajanje sovjetskih filmov.

Seveda pa nekdanji jugoslovanski »kulturni stražarji« niso zabranjevali filmov, ki so bili izdelani kje drugje, samo ne v Sovjetski zvezi. Bila je pri nas prava poplava nemških, italijanskih in madžarskih propagandističnih filmov, ničvrednih operetnih »muzikalnih« šlagerjev, ki so odvracali ljudi od prave življenjske resničnosti, od one žive, strašne resnice, ki jo je prav kmalu razgalila vojna v vsej njeni goloti. To so bili filmi brez umetniške vrednosti, brez one velike umetnosti, ki prepričuje, ki zagrabí, ki je obččloveška.

Sovjetski film se bistveno razlikuje od tega, kar so nam nekoč prikazovali na naših filmskih platnih. Sovjetski film zajema iz resničnega življenja, odkriva nam globine dobrega in zla, vzbuja v nas toplo človeško nastojenje, dviga in jači sveto domovinsko čustvo, povečuje pogumnega, požrtvovalnega, plemenitega človeka. Tak je film, ki smo ga včeraj prvič videli na platnu kina »Matičec«.

Film »Sekretar rajonskega odbora« je delo, ki nam na umetniški, glo-

boko realistični način prikazuje žrtvovanje, borbenost, vztrajnost in vero sovjetskega ljudstva v sveti domovinski vojni. Pred nami zaživi kos sovjetske dežele v onih dneh, ko je nacifašistična drhal zahrtno in nizkotno napadla Sovjetsko zvezo. Sovražnik je vrgel v boj vse svoje sile, vso svojo mehanizirano moč, da bi v enem samem sunku uničil socialistično državo in Rdečo armado. Rdeča armada se je umikala, z njo je šlo civilno prebivalstvo, žene in otroci. Toda sovražniku, pobesneli nemški zver, ne smemo zapustiti ničesar, — je ukazal Stalin. Sovražnik ne sme najti v zasedenih pokrajinah ne postelje, ne vode, ne luči, ne ognja, da bi se ob njem ogrel. Treba se je bilo umakniti, toda pred odhodom razrušiti vse, kar je bilo zgrajeno z neizmernimi napori in žrtvami: železnice, vodovode, elektrarne, mostove, rudnike. Z ničemer se ne sme sovražnik okoristiti. Sekretar rajonskega odbora je tovariš Kočet, ki je vdan svoji veliki sovjetski domovini. On razume, da je pot uničevanja naprav hkrati pot uničevanja sovražnika. On ve, da je inženirjem in delavcem težko pri srcu, ko je treba rušiti naprave, ki so jih sovjetski ljudje zgradili s svojimi lastnimi rokami. Toda ali naj pridejo v roke sovražniku, ali naj se jih sovražnik posluží, da bi lahko še z večjo močjo pustilo sovjetsko zemljo? Nel! Te ga noben zaveden sovjetski državljani ne more, ne sme dopustiti. Potrebne so žrtve, da bo po zmagi nad sovražnikom spet mogoče zgraditi vse iznova, da bo sovjetski človek za vselej mogel v miru uživati plodove svojega dela in truda.

Nemška tolpa se podi s svojimi tanki in kamijoni po sovjetski zemlji ter se veseli svoje »zmage« nad Rusi, piruje, ker je »zavzela« sovjetsko mesto. Nacistični praporščak razvija zmagoslavno zastavo kljukastega križa nad razvalinami prej cvetočega mesta. Toda v slavo pade grenka kaplja. Nacistični zmagoslavce se zvrne zadet od partizanske krogle. Sekretar rajonskega odbora Kočet je organiziral partizanski odred! V njem so vsi možje brez izjeme, v njem so

priletni možje in starci. V njem je stariček Petjuškin, prostovoljec, ki ve, da je ruski narod neuničljiv, da sovjetske države ni mogoče uničiti. V partizanskem odredu je tudi Nataša, sovjetsko dekle, ki se hoče boriti za svobodo svoje zemlje, za svobodo velike sovjetske domovine. Širni gozdovi nudijo partizanom zatočišče. Iz njih napadajo nemške kolone, iz njih hodijo uničevati še ono, kar je morda prišlo nacistom v roke: mostovi in železnice lete v zrak; ceste, ki jih gradi okupator, so vsak dan sproti porušene. Sovražnik nima nikjer miru. Vseposvodi čakajo nanj v zasedi partizani. Nacistični krvniki more nedolžno prebivalstvo, obešajo in streljajo talce. A vsi njihovi naporí, da bi uničili partizane in njihove zaupnike so zaman. S partizani stoji sleherni sovjetski človek, vsaka žena, starca, starci, otroci. Te ga ljudstva ni mogoče premagati, ni mogoče zatreti njegovega odpora.

Sovražnik poskuša vse, da bi odkril partizanska taborišča. Pobesneli nemški polkovnik Mackenau, posebej sebljenje okupatorja, se posluží enega svojih oficirjev, ki obvlada ruski jezik in pozna razmere, da bi se kot vohun prithotapl v partizanske vrste. To mu uspe. V odredu se zbliža z Natašo, ki opravlja dolžnost radiotelegrafistke. Njeno zaupanje zlorablja vohun, da sporoča Mackenau o premikih in namerah partizanskega odreda. Samega komandirja Kočeta spravi v past. A modrost ruskega človeka je nenadkriljiva. Kočet pobegne in se vrne k svojemu odredu. Nova saseda, ki jo Nemci pripravljajo partizanom, se izpremeni v njihov poraz: izdajalec je bil spoznan in zaman je njegov poskus, da bi ušel zasluženi kazni. Nataša, katere zaupanje je zlorabljal, mu sama sodi.

Film »Sekretar rajonskega odbora« je vsebinsko prebogato, da bi mogli v teh vrsticah zajeti vso njegovo vsebino. Kdo naj opiše vse velikansko žrtvovanje, ki so ga sovjetski narodi doprinesli v domovinski vojni, v boju proti nacifašistični zver? Sovjetsko ljudstvo je v tej vojni žrtvovalo vse: svoje domove, svoje imetje, svoje drage. V liku sekretarja rajonskega odbora in komandirja partizanskega odreda Kočeta je vsebovan ves globoki patriotizem sovjetskega ljudstva, njegova pripravljenost na največje žrtve, odločnost, s katero služi obrambi svoje domovine, doslednost, s katero se bori do kraja in ki ne pozna popuščanja. Mar sivi stariček Gavrilko Rusov, ki je že v prvi vojni branil domovino pred nemško drhaljo in ki se kot partizan spet bori za svojo zemljo, ne izraža silnega ponosa in silne zavesti sovjetskega ljudstva, ko tik pred svojo junaško smrtjo, ujet od sovražnika, udari nemškega oficirja v obraz in izreče svojo neomajno vero v zmago stalinkega orožja? In Nataša, ta svetli lik sovjetske žene, nič manj požrtvovalna od branilcev domovine — mož!

Radio Svobodna Ljubljana

596 m / 46 m

Dnevni spored za torek, 29. maja 1945:

7-7.30 Poročila — 7.30-8 Češki napavi — 8-8.30 Poizvedbe, obvestila, objave — 8.30-9 Pisana glasba — 9-9.30 Imena internirancev, ki se vračajo iz Nemčije — 12-13 Poizvedbe, obvestila, pozdravi — 13-13.20 Poročila — 13.20-14 Koncert ork. Radia »Svobodna Ljubljana« — 18-18.20 Politična ura: O ljudski oblasti (Cene Logar) — 18.20-19 Ludvig van Beethoven: Sonata op. 14, v Cis-molu — 19-19.30 Iz programa partizanskih mingov — 19.30-20 Narodne in partizanske pesmi — 20-21 Oddaja, posvečena 105 letnici rojstva Petra Iljiča Čajkovskega z uvodnim predavanjem dr. Cvetka — 21-21.30 Poročila, pregled tiska, objave — 21.30-22 Slovenska glasba — 22-23 Plesna glasba.

Sveža mesna piča

za perutnino in pse je zopet na razpolago pri »Zegoci«, Gallusovo nabrežje 33. Člani prejmejo te dni tobačni prah, zamudniki še riževo zdrobljenko.

Dotično osebo, ki je prinesla v upravo »Ljudske pravice« obvestilo o Petru Laknerju, objavljeno v »Ljudski pravici« 26. maja, naprošamo, naj se javi v upravi »Ljudske pravice« v prtiličju, pri okenu.

Samostojno kuharico

ki bi opravljala tudi ostala gospodinjstva dela, sprejemem takoj. Plača in hrana dobra. Naslov v oglas. oddelku »Ljudske pravice« pod št. 241.

Raznašalce

za okraje Rudnik, Šmartno in Vrhovce

sprejme

uprava »Ljud. pravice«

OBJAVE

Naredba o začasnem pobiranju dosedanjih davkov in taks na osvobojenem slovenskem ozemlju.

Člen 1.
Vsi davki in takse, kakor: neposredni davki, poslovni davek, takse, trošarine, carine itd. se na slovenskem ozemlju, osvobojenem po jugoslovanski vojski, plačujejo tudi nadalje na enak način in po istih zakonih in zakonitih določbah kakor doslej državnim uradom o odnosu od države pooblaščenim organom, ki se nahajajo na tem ozemlju.

To velja tudi za doklade na te davke.

Člen 2.
Na že prej osvobojenem slovenskem ozemlju se pobira uvedeni narodni davek na isti način kakor doslej.

Člen 3.
Izrecno se pripominja, da veljajo vsa vplačila po čl. 1. in 2. kot plačila na račun. Z uvedbo novih davčnih zakonov bodo vsa ta vplačila izravnana, bodisi da bo imel davčni zavezanec preplačilo ali pa da bo obvezan doplačilu.

Člen 4.
Ta odredba stopi takoj v veljavo.
Smrt fašizmu — svobodo narodul
Minister za finance:
dr. Aleš Bebler l. r.

Vsem krajevnim narodno osvobodilnim odborom

Sovražnik je pri svojem naglem begu zapustil v nekaterih krajih mnogo zemljištev in specialnih kart, katerih ni utegnili uničiti. Ker so te karte pri obnovi naših vasi in izgradnji prometnih zvez nujno potrebne, prosimo, da odbori takšnega materiala ne uničujejo, ampak obvestijo o njihovem nahajališču ministristvo za gradnje, Ljubljana, ki bo nato podvelo nadaljnje korake.

Narodna vlada Slovenije
ministristvo za gradnje.

Les v zakloniščih

Ves les v zakloniščih, ki so bila zgrajena iz sredstev bivše uprave dravske banovine, bivšega Visokega Komisarjata in bivšega šefa pokrajinske uprave, mora ostati na svojem sedanjem mestu. Glede opustitve zaklonišča ali razpolaganja z materialom bo ministristvo izdalo posebna navodila.

Vsi gradbeni inženirji, tehniki, arhitekti in sploh vsi, ki se zanimajo za delo v gradbeni stroki, bodisi v upravi, bodisi za praktično delo na terenu, naj izpolnijo personalne pole, ki jih dobe v višješči bivšega tehničnega oddelka banske uprave v Gledališki ulici.

Ministristvu za gradnje so predložene večje zaloge cementa. Kdor se zanja zanima, naj javi svoje utemeljene potrebe ministristvu. Razumljivo je, da gre pri tem le za večje količine, za manjše se je treba obratiti na okrožne NOO, ki jim bo ministristvo dodelilo količine cementa po njihovih naročitih in izkazanih potrebah.

Narodna vlada Slovenije
ministristvo za gradnje.
V. d. pomočnika ministra:
inž. Tepina Marijan l. r.

Skrajna štednja materiala v tekstilni industriji

Zaradi skrajne štednje z materialom je v tekstilni industriji in obrti strogo prepovedano uporabljati kot vatek prejo nad št. 10 m. Uporabljati se sme kot vatek samo vigone preja, razen v primerih, ki jih posebej odobri Min. za industrijo in rudarstvo.

Istotako se sme izdelovati v predilnicah vatek samo št. 10 metr. in to samo iz materiala, ki nikakor ni uporabljiv za izdelovanje osnovne.

Smrt fašizmu — svobodo narodul
Narodna vlada Slovenije
Ministristvo za industrijo in rudarstvo

Praznik v deželi, kjer se sonce ne smehlja

Tudi tja, kjer je sonce prej tako štedilo s svojim smehom, v naše premo govornike: Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, se je sedaj po dolgem času spet iz vsega srca nasmejalo. Samo sonce se je razveselilo nad onimi, ki so si, lahko rečemo, sami prinesli že tako pogrešno svobodo, demokracijo. Nasmejalo se je suhim, a jeklenim obrazom tistih, ki so prvi zamenjali krampe in lopate za puške in mitraljeze. »Rudniki nas bodo počakali, svoboda pa nam lahko uide,« so pravili. Oni so bili, ki so prvi napolnili naše gozdove.

Rudniki so ostali, pa tudi svoboda jim ni ušla, saj so jo znali zgrabiti.

Prej vedno sklonjene glave stoje danes pokoncu in če pogledaš v osi nele obraze danes, se ti zdi, da so postali ogledalo, iz katerih odsevajo vsi žarki sonca — sreče.

»Zmagali smo,« te ogovarjajo. Če pa stopiš v revirska naselja, se ti zdi, kot da je vse zavito v eno samo, veliko zastavo s peterokrako zvezdo v sredi; sredi naselja pa, kot da stoji velik mlaj, višji od najglobljega šaha.

Sivi, sajasti domovi, ki bi ti lahko povedali o človeškem gorju, ki so ga v njih prestajali in prenašali sčrni ljudje, so danes zaviti v narodne barve. Duše teh »rudihi« pa je zajel val teško pričakovane sreče. Prišlo je, za kar smo šli in umirali, in temu ne pustimo več oditi,« govori vsak.

Od najmlajšega do najstarejšega, od rudarjev do njihovega obratovodje,

Pregledovanje podjetij, ki spadajo pod ministristvo za industrijo in rudarstvo

Dogajajo se primeri, da nepooblaščen osebe pregledujejo podjetja, ki spadajo pod nadzorstvo Ministristva za industrijo in rudarstvo, ali da pri posameznih podjetjih zbirajo podatke o njihovem poslovanju, stanju zalog surovin, polizdelkov in izdelkov in o njihovem finančnem stanju. Da se prepreči nespornosti in zlorabe pri pregledovanju podjetij in dajanju podatkov:

odrejam:
da smejo podjetja, ki spadajo pod nadzorstvo tega ministristva, dovoljevati pregledovanje obratov in zbiranje statističnih podatkov o razmerah v podjetju samo osebam, ki se izkažejo s posebnim pismenim nalogo, izdanim od Ministristva za industrijo in rudarstvo Narodne vlade Slovenije.
Smrt fašizmu — svobodo narodul
Minister za industrijo in rudarstvo:
Leskošek Franc, l. r.

Vložitev prošnje za službo

Ministristvo za trgovino in preskrbo poziva vse bivše državne, samoupravne in javne nameščence, ki so bili zaposleni v resoru ministristva trgovine, kakor tudi osebe, ki so strokovno usposobljene in so trenutno brez zaposlitve ter bi bile pripravljene nastopiti službo v uradih in ustanovah ministristva trgovine in preskrbe, da vložijo v ministristvo pismeno prošnje z navedbo svojega življenjepisa (strokovna kvalifikacija, dosedanja zaposlitev itd.).
Smrt fašizmu — svobodo narodul
Ministristvo za trgovino in preskrbo.

Podjetja in ustanove,

ki imajo v zalogi soliter, morajo vso količino takoj prijaviti ministristvu za industrijo in rudarstvo. Brez izrecnega dovoljenja ministristva ga tudi za lastne svrhe ne smejo trošiti.
Smrt fašizmu — svobodo narodul
Narodna vlada Slovenije
ministristvo za industrijo in rudarstvo.

Ministristvo za narodno zdravje posluj:

v začasnih prostorih v Cigaletovi ulici 3/1. Sprejemanje strank je določeno do nadaljnjega vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih, od 11 do 12.
Smrt fašizmu — svobodo narodul
Minister dr. Ahčin Marijan l. r.

Sprejem strank pri ministru za finance

Minister za finance sprejema stranke ob torkih in petkih od 10—12.
Smrt fašizmu — svobodo narodul
Sef kabineta: Potisek France

Poziv zdravstvenim zavodom

Ministristvo za narodno zdravje poziva vse zdravstvene zavode v Sloveniji, da mu dostavijo sledeče podatke:

- 1.) Seznan vsega osebja s sledečimi podatki: priimek in ime, starost, stan, sedanje bivalište, strokovna usposobljenost in kraj zaposlitve pred vojno.
 - 2.) Kapaciteta zdravstvene ustanove z navedbo trenutne zasedbe oskrbovancev.
 - 3.) Povprečno število bolnikov.
 - 4.) Koliiko so trpeli zdravstveni zavodi radi morebitnih bombnih napadov.
 - 5.) Staviti je predloge za najnujnejša popravila.
 - 6.) Poročati je o nedostatkih.
 - 7.) Staviti je predloge za odpravo teh nedostatkov in za izboljšanje.
- Vsi zdravstveni zavodi naj dostavijo poročila ločeno glede osebja in ločeno glede zdravstvene ustanove same.
Smrt fašizmu — svobodo narodul
Minister: Dr. Ahčin Marijan l. r.

Jugoslovanska armada Komanda mesta Ljubljana Prometni odsek

Lastniki konj, vpreg in vozov!
Komanda mesta Ljubljana — prometni odsek — poziva vse lastnike konj, vpreg in vozov, da do 1. junija t. l. pismeno ali ustno prijavijo: število konj; število voz (dira, gumi-dira, kason, lojtni voz, zapravljivček in podobno); število konj iz vojnega plena; število voz iz vojnega plena.
Prijava naj se predajo na Masarykovi cesti 14-L.
Smrt fašizmu — svobodo narodul

Jugoslovanska armada Glavni štab za Slovenijo Komanda mesta Ljubljana

Registracija motornih vozil
Glavna trofejna stanica (odsek za Slovenijo) bo izvršil pregled in registracijo vseh motornih vozil, to je osebnih in tovornih avtomobilov, traktorjev s prikolicami ter motornih koles, ki so last vojaških in civilnih ustanov ter zasebnikov.
Pregled bo od dne 28. maja do 3. junija 1945 za območje Komande mesta Ljubljana vsak dan od 7—12 in od 14—19 v Streliški ul. 12 (Ljudski dom).
Pregled in registracija sta strogo obvezna za vsa navedena motorna vozila.

Slušatelj univerze!
Pripravljali odbor Društva slušateljev ljubljanske univerze poziva vse slušatelje juridične, medicinske, filozofske in teološke fakultete, da se v svrhu popisa vseh v Ljubljani živečih slušateljev univerze zglasijo na univerzi v torek ali sredo, t. j. 29. ali 30. maja. Prijave se sprejemajo v vratarjevi loži v torek od 8—12 in 2—6 ter v sredo od 8—12.

Pozor!
Deško vzgajališče na Selu v Ljubljani, ki se v njem nahajajo gojenci v prisilni vzgoji, je v dnešni osvoboditvi doživelo hude pretrse zaradi pobege z vodno upravo in večine gojencev. Ob tej priliki so se vršile plenitve državnega materiala. Ugotovljeno je tudi, da je bilo veliko blaga že pred osvoboditvijo deponirane in skritega pri raznih strankah. Pozivajo se vsi, ki so v nedovoljeni posesti tega blaga ali ga imajo deponirane v shrambi, da ga takoj prinesejo nazaj in ga po predhodnem obvestilu kvartnega odbora OF v Mostah vrnejo zavodni upravi. Preiskave bodo na osnovi dosedanjih pozitivnih izsledkov natančne in kazni zelo hude za vsakogar, ki bi prostovoljno ne vrnil blaga.

Dajamo svojo kri za osvoboditelje
Borba za svobodo je terjala od nas strašne žrtve. Ranjeni so taka sveta žrtev. Tvegali so za našo osvoboditev vse, prelivali so zanj svojo srčno kri. Mnogi od njih čakajo na transfuzijo, dajalcev krvi pa ni dovolj pri rodu.
Slovenci in Slovenke! Stavimo se takoj na razpolago centralni vojaški bolnišnici. Prijavimo se takoj kot dajalci krvi!

Ne odlašajmo!
Gre za življenje naših bratov in sester, gre za srečo mnogih naših rojakov, ki nihajo med življenjem in smrtjo. Življenje naših ranjenec je posvečeno; njihova kri je zapečatila borbo za zemljo in našo svobodo.
Naj ne bo nikogar med nami, ki bi se izmikal dolžnosti. Z dajanjem krvi prav nič ne tvegamo, prav nič svojemu zdravju ne škodujemo, povračamo pa kri, ki je tekla za nas, s krvjo.
Stranota bi bila, če bi ne reševali življenja našim najboljšim s tako majhno žrtvijo.
Slovenci in Slovenke!
Dovolj je besed, pokazimo z dejanjem, kako mislimo in čutimo!
Zglasimo se še danes v Centralni vojaški bolnišnici, Ljubljana, Zaloška cesta.

Za njim je v imenu »Delavske enotnosti« je govoril tov. Perko Vencelj. Dejal je: »V štiri letni borbi smo zmagali. Nikdar več ne bodo nam, delavcem, zaprte tovarne in rudniki. To nam jamči naša Komunistična partija.«

V imenu slovenskih žena je govorila tov. Marica Podlogarjeva, za Zvezo slovenske mladine pa je gov. Dora Volajeva obljubila, da bo mladina zvesto pomagala pri obnovi naše domovine.

Za prisrčen sprejem se je nato zahvalil tov. politikomisar Janez. Za njim pa je spregovoril domačin, član godbe VII. korpusa. Ko se je prikazal na govorniškem odru, ga je množica navdušeno pozdravila. Govoril je o ustanovitvi vojaške godbe VII. korpusa.

Kot zadnji je povzel besedo član propagandnega oddelka VII. korpusa, ki je v imenu korpusa pozdravil Zagorjane, posebne pozdrave pa jim je prinesel od njihovega rojaka, politikomisarja VII. korpusa tov. podpolkovnika Janeza Vipotnika.

Za zaključek je nastopila propagandna družina VII. korpusa s svojimi pestrimi recitacijskimi in pevskimi točkami. — Pozno so odhajali domov nad vse zadovoljni Zagorjani.

Popoldne so naši propagandisti krenili v sosednje Trbovlje in drugi dan v Hrastnik. Povsod ista sreča, isto veselje.

Naši »črni možje« so povedali: »Ne bo dolgo, ko se homo zaril še globlje v temne rove in trgali iz osrčja zemlje črni diamant, toda sedaj ne več za tujca, sedaj spet zase, za našo veliko Titoovo Jugoslavijo!«

Majdič Polde,
dop. »Ljudske pravice«

Pošta internirancev iz Dachau-a

Stab za repatriacijo
Ljubljana, Gosposka, 1
objavlja:
Prejeli smo nekaj pošte internirancev iz Dachau-a za Ljubljano in bližnje okolice. Oglejte si seznam v izloži. Kdor svojega imena ne najde v seznamu, to pot ni prejel pošte, zato naj ne sprašuje v uradu, ki je že itak z delom preobložen. Pošta, v kolikor jo je pred svojim odhodom mogel zbrati, je izročil našemu Stabu tov. dr. Franta Mis, ki je čez Prago prispel v Ljubljano.

Posebno opozorilo! Našli so se nekateri brezvestnejši iz vrst reakcije, ki s ponarejenimi listinami zbirajo prispevke za repatriiranje. Opozarjamo, da sprejema prispevke le Stab sam v svojih prostorih v Gosposki ulici 1 (bivša trgovina Prelog), ali pa pooblaščenke SPZZ ali OF. Vsakega drugega je treba takoj prijaviti Narodni milici!

Bolniška blagajna trgovskega in podpornega društva v Ljubljani

izplačuje za časa zapore denarnih zavodov po odredbi pooblaščenec Ministristva socialne politike vse zapadle hranarine, kakor tudi družinske doklade v gotovini pri blagajni, Gosposvska cesta 2-III. Družinske doklade se bodo izplačevale po sledečem redu: 29. 5. upravičenci od črke A—K, 30. 5. od črke L—P, 1. 6. pa od črke R—Z. Blagajna izplačuje od 8—12. Upravičenci morajo svojo istovetnost dokazati z osebno izkaznico. Upravičenci, ki ne bi mogli osebno dvigniti denarja, lahko pooblastijo za dvig svojce. Laka pooblastila morajo vsebovati številko osebne izkaznice pooblaščenca in upravičenca.
Bol. bl. trg. bol. in podp. društva v Ljubljani

Nova prispevna tarifa Zavoda za socialno zavarovanje za mesec maj

Da bo mogel urad preuvertiti že prijavljene delavce in nameščence v nove mezdne razrede od 1 do 9, prosimo vsa podjetja in delodajalce, da nam nujno sporočijo zasluzke svojih delavcev in nameščencev od 1. 5. 1945 dalje. To je zlasti potrebno za vse zasluzke nad 66 lir dnevno, nad 396 lir tedensko odtodno nad 1650 lir mesečno. Za večja podjetja zadostuje kratak seznam z imenom, priimkom, rojstnim letom in zasluzkom. Manjša podjetja in obrati naj predložijo te prijave na običajnih tiskovnicah za izpremembo. Za hišno gospodinjstvo ti podatki niso potrebni, ker so hišne pomočnice in hišnice kategorizirane v 2. mezdnem razredu in bodo prispevki zanje znašali 100 lir mesečno.

Brzojavni delavci

Pošna direkcija poziva bivše brzojavne delavce kakor tudi nove, ki bi bili sposobni za gradnjo brzojavnih in telefonskih prog, da se javijo pri III. telegrafsko-telefonski tehnični sekciji v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 2.
Smrt fašizmu — svobodo narodul
Pošna direkcija v Ljubljani.

Opozorilo telefonskim naročnikom

Pošna direkcija objavlja, da se prijavljajo medkrajevni telefonski pogovori na št. 0, informacije o telefonskih številkah pa se dobijo na št. 9 in ne več na št. 30-30 in 89-40, kakor je objavljeno v zadnjem telefonskem imeniku. Naročniki naj to upoštevajo in popravijo svoje telefonske imenike.

Gradbeno podjetje pričelo z delom v Sloveniji

Vsi delavci gradbenega podjetja II. Nasilmbeni v Mariboru, Vrtna ulica 12, se pozivajo, da se takoj prizavijo na delo.

Miting

pridedi Rajonski odbor OF Trnovo v torek, dne 29. maja, ob 20 zvečer v prostorih bivšega prosvetnega doma. Sodeluje frontno gledališče.

Kvart Napoleonov trg obsega:

Marijin trg, leva stran, Prešernova ul., Kongresni trg, Wolfova ul., Kratka steza, Dvorni trg, Gosposka ul., Zidovska ul., Zidovska steza, Petermolova ul., Vegova ulica, Turjaška ul., Novi trg, Čevljarska ulica, Jurčičev trg, Napoleonov trg do Vegove, Salendrova ul., Križevniška ulica, Čojzova ul., Breg, Hribarjevo nabrežje do Kratke steze.
Pisarna je v Gosposki ulici 3.

Odbor OF upokojenih učiteljev

Začasni odbor OF upokojenega učiteljevstva se je osnovni in posluj v Ljubljani, Francišanska 6/L, levo. Tovariši in lovarišice, priglasite se!

Pevcem in pevkom mariborskih društev

Ponovno vabimo vse pevce in pevke na sodelovanje v skupnem zboru. Zaenkrat ne kaže ustanovljati posameznih društev, ker še za to ni podanih vseh pogojev. Zato naj pevci ne stojijo ob strani, ampak naj pridno pomagajo pri delu v skupnem zboru, ki bo v bodoče prevzel bivše Ipvaveve pevške župe. Ustanoviti hočemo pripravljali pevski odbor in začeti z rednimi vajami. Cim bolj bo skupni zbor rasel na obsegu, tem prej bo dana možnost ustanovitve posameznih zborov. Predvsem pa nam je treba rednega obiskovanja vaj in resnega dela. Prihodnjo pevsko vajo in ustanovni občni zbor sklicujemo za ponedeljek, 28. maja ob 19 v Narodnem gledališču. Nove prijave pevcev sprejemamo dnevno v gledališčni pevski pisarni ter pred vsako zborovo vajo v pevski dvorani.
MOOF Maribor - Kom. za agitprop.

OBVESTILA »NAVODA«

Delitev češenj
Potrošniki, bivajoči v Ljubljani znotraj in zunaj bloka, prejmejo v tednu od 28. maja do 2. junija 1945 po pol kg češenj na odrezek »Maj 2« osnovne živilske nakaznice za mesec maj, po sledečem vrstnem redu: 28. maja od tek. štev. 0—15.000; 29. maja od 15.000 do 30.000, 30. maja od 30.000—45.000, 31. maja od 45.000—60.000, 1. junija od 60.000—75.000, 2. junija od 75.000 navzgor in zamudniki. — Češnje bodo prodajali trgovci s sadjem na drobno, stojnice na Pogačarjevem in Vodnikovem trgu, vse sadne trgovine po mestu ter nabavljalne in konzumne zadruge. — Cena v nadrobni prodaji znaša 22 lir za kilogram. Opozarjamo potrošnike in prodajalce, da se točno držijo vrstnega reda.
Smrt fašizmu — svobodo narodul!

Ljubljanskim pekomi

Sporazum z Navodom (prej Prevod) opozarjamo, da morate med 1. in 4. junijem oddati vse odrezke od celega meseca odseku za trgovino in preskrbo v palači Bate, I. nadstropje.

Na posamezne odrezke Vam bo priznano toliko moka, kolikor je bilo dovoljeno na njih prodajati odjemalcem.

Opozorilo

k popisu življenjskih potrebščin.
Ker na odredbo ministristva za trgovino in oskrbo z dne 18. maja 1945 nekateri trgovci, obrati itd. še vedno niso oddali popisa in prijave svojih zalog, jih ponovno in z adnjiš opozarjamo, da iste oddajo najkasneje do 30. maja t. l. zvečer v palači Bata, I. nadstropje.
To velja za vse trgovce, obrate itd. mesta Ljubljane, ne glede na dosednji blok.

Ravno tako nam morajo poslati sporočila tudi tisti trgovci, obrati itd., ki zalog nimajo.
Kdor bi se temu zadnjemu vabilu ne odzval, bo moral računati z najstrožjimi posledicami.

Delitev moke

Potrošnikom sporočamo, da dvignejo moko na zadnjih 8 odrezkih osnovnih živilskih nakaznic za mesec maj najpозnejše do vsoteke 2. junija, ker bodo trgovci te živilske nakaznice še obrabljali za mesec maj, in pozneje predloženih odrezkov ne bodo mogli sprejemati.

Interniranci pozor!

Sporočamo vsem civilnim osebam, ki se vračajo v Ljubljano, interniranci in drugi, ali pa tistim, ki prihajajo samo začasno v Ljubljano, da dobe živilske nakaznice pri našem oddelku za živilske nakaznice v palači Bata, I. nadstropje.

Objava

Vse krajevne odbore OF, ki spadajo pod mesto Ljubljano, pa so »Izen« bloka prosimo, da nam takoj pošljejo prijave o popisu življenjskih potrebščin v zvezi z odredbo Ministristva za trgovino in preskrbo z dne 16. maja 1945, v kolikor jih niso že poslali Ministristvu za trgovino in oskrbo.

Pregled zoper koze cepljenih otrok

bo v torek 29. maja popoldne ob 17 v Mestnem domu in v gostilni Pengov na Karloviški cesti, v sredo 30. maja ob 17 pa v mestnem zavetišču v Japljevi ulici št. 2 za središče mesta in za Moste, prav tako pa tudi ob isti uri v otroškem zavetišču na Viču. V petek 1. junija pa morajo starši prinesiti pred tednom cepljene otroke zanesljivo prineso tudi k na Šmartinski cesti, v gostilno Kačič na Tyrševi cesti, v gostilno Lasan na Vodnikovovi cesti 17 in v gostilno Sterle na Ižanski cesti. Zadnji pregled bo v soboto 2. julija ob 17. uri v Mestnem domu. Opozarjamo starše, naj pred tednom cepljene otroke zanesljivo prineso tudi k pregledu, ker dobe v opravljenem cepljenju pismeno potrdilo, ki naj ga dobro shranijo, ker bodo to potrdilo morali predložiti že pri vpisu otroka v šolo ter večkrat tudi pozneje.

Lutkarji

Sestanek bo v torek, 29. t. m., ob 18.30 v frančiškanski dvorani.
Vodstvo
I. partiz. lutk. gledališča.

Kinomatografi

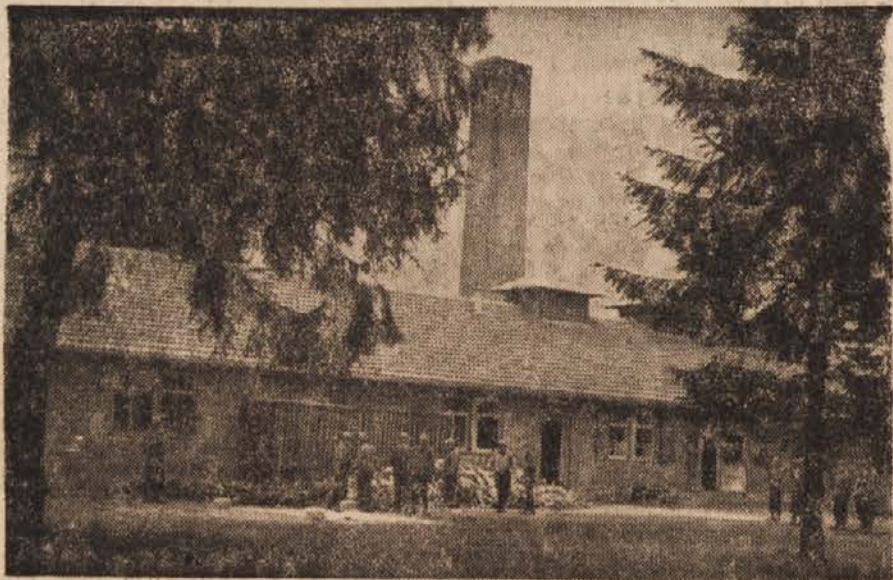
KINO »MATICA« predvaja danes ob 10, 15, 17 in 19 odlični sovjetski film o herojskih borbah ruskih partizanov »Sekretar okrožnega odbora«.
V glavni vlogi: V. Vanjin in Marina Ladinina, režiser I. Cernjak.
KINO »SLOGA« predvaja danes ob 10, 15, 16, 30, 18 in 19 dokumentarne sovjetske filme: »Padec Budimpešte« — »Prodor od Viala do Odra« in dodatek: Kino kronika, Dnevne kinovence.

OPOZORILO!

Pri zadnji večerni predstavi v kinu »Matica« in »Sloga« so rezervirani sedeži na balkonu in pod balkonom za vojaške in civilne ustanove. Vstopnice za te sedeže dvigajte pri Državnem filmskem podjetju, podružnica za Slovenijo, Ljubljana, Sv. Petra cesta 1/II., vsak dan od 9 do 11 dopoldne.

Barovi

Pionirji so pred kratkim priredili pod Rožnikom igrice ter so izkupiček 351 lir poklonili za partizanske sirote. Za vzglad naj si jih vzamejo vsi ostali!
Za ranjene partizane je prejel Resljev kvart OF 200 lir od Bratkovič Eme, iz Slomškove ulice in za partizanske invalidne mesto venca na grob odvnetnika Stanika Tomšiča 200 lir od Anton Soršaka iz Resljeve ceste št. 16/III.

KREMATORIJ V KONCENTRACIJSKEM TABORIŠČU V DACHAU-U, pred katerim so zavezniški vojaki našli še kupe mrličev, ki jih Nemci niso utegnili požgati. V teh fabrikah smrti je našlo grob na tisoče izmučenih in pobitih internirancev — med njimi tudi Slovencev. V upravni pisarni so našli tudi poslednji Himmlerjev brzojav: »Pred odhodom vse likvidirajte, noben interniranec ne sme priti zaveznikom v roke živ!« Naši belogardiši so pred svojim pobegom enako Himmlerjevo zapoved ubogali. (Turjak, Novo mesto i. t. d.)

Obtožujemo. Nemski fašisti so pred svojim pobegom iz Dachau-a zapustili zločinski sled: pred krematorijem je bilo na kupe trupel internirancev, ki so jih pobili. — Do kraja se bomo borili proti vsem ostankom fašizma, da se tako grozovita zločina nikdar več ne bi mogla ponoviti. V duhu moskovske in teheranske pogodbe zahtevamo od naših zaveznikov izročitev vseh vojnih zločincev!

POIZVEDBE

ZIGER VEKTOR, roj. 22. 6. 1896, z njim je tudi Vlado, se nahaja od 4. 12. 1944 v koncentracijskem taborišču Buchenwald. Prosimo, vsakogar, ki naj ve o njih, naj sporoči na naslov: Ziger Ana, Maribor, Frankopanska ulica 6.

Naprosam deveterico deklet, ki so se 25. t. m. vrnila iz internacije iz nake tovarne porcelana v Češki in jim je morda kaj znane o internirankah v taborišču Zwodau bei Falkenau a. d. Eger (Hob) v Sudetih, da javijo svoj naslov v upravo lista ali na naslov: Ham Franc, Ljubljana, Cerkevna ulica 5.

LEPEJ JOZE, roj. 9. II. 1926, v Trebnju na Dolenjskem. K partizanom je šel 15. IX. 1944 iz Brezice; zadnje vesti o njem imam od marca t. l. iz brigade v Prlekiji. Če kdo ve kaj o njem, naj javi na naslov: Lepej Ivan, finančni uradnik, Makole p. Poljčanah.

NAMPEL MAKŠ iz Ormožja, prosi tov. Snof Toneta, ki je bil svojedobno zaposlen v mehanični delavnici Belokranjskega vojnega področja, da mu vrne predmeta (ročni uro in zlat prstan), ki mu jih je dal v povračilo dne 28. IV. 1945, a mu jih ni mogel vrniti zaradi nenadne premostitve. Predmeta naj odda njegovi sestri Nampel Tončki, Ljubljana, Celovška cesta 20.

Komur je kaj znano, kje se nahaja tov. **PIRNAT FERDO**, rojen 1. II. 1912 v Ljubljani, ki je bil leta 1945 do meseca marca v Cerknem, v zadnji nemški ofenzivi se je nahajal na Pozznom, in je baje še po nemški ofenzivi bil 9. aprila v Sv. Križu nad Cerknem, ga prosim, da to sporoči na naslov: Pirnati Marijca, Gorica, St. Peter 218, ali Zmet Marija, Ljubljana, Cernetova ul. šte. 29.

MIRKO BEZJAK, krojaški mojster iz Ptuja, star 35 let, star partije, je odšel na teren v Ljubljansko brigado 9. 9. 1943. Če je komu kaj znano, kje se nahaja, naj javi Murko Nadi, Ljubljana, Langusova ulica 21 ali Radiu Svobodna Ljubljana.

PEPCI ZOLETOVI sporoča njen oče, da je ožena. Oglasi naj se, kje se nahaja.

Tovariša iz prekomorskih brigad (slovenskih) naprosam, da mi javijo, če je komu znano, kje se nahajajo: **JERIHA VIKTOR**, **SMREKAR IVAN**, **SMREKAR EDI**, **VIDERGAR ANTON** in **JAGER JOZEF** iz Zavora ob Dobrunju pri Ljubljani. Imenovani so bili ob italijanskem razpadu v taborišču Ferramonti, pozneje v eni izmed prekomorskih brigad. Kdo ve kaj točnega o njih, naj javi na naslov: Jeriha Pavel, XV. divizija J. A. pri kapetanu Mihatu.

AZMAN ANTON, posestnik, Lancovo, št. 7, pri Radvelju — Gorenjsko. Omenjeni je bil mobiliziran od 29. divizija z enim konjem in vozom, dne 15. 5. 1945, za pomoč transportiranja raznega vojaškega materiala, v smeri proti Logatcu. Ker se ni vrnil in ne oglasi, se vsakogar naprosam, ki bi kaj vedel v njem, naj sporoči na naslov: Družina Azman, Lancovo, št. 7 pri Radvelju — Gorenjsko.

Ida Bezjak, prosi tovariše in tovarišice, naj javijo potom časopisa, kje se nahajata brata **DABINKO** in **FERDO KOFOL**, ki sta odšla k partizanom iz Bobinjske Bistrice: prvi leta 1944, meseca junija — drugi pa leta 1942 in je bil dodeljen brigadi v Gorici.

RAVNJAK VITO je šel k partizanom 9. VII. 1944 leta v Pohoraki odred. 37. VIII. je šel iz Ljubnega na Dolenjsko, nakar se ni več javil. Vsakogar, ki kaj ve o njem, prosim, naj sporoči na naslov: Marija Ravnjak, Studenci, Aleksandrova št. 1, Maribor.

PUO FRANC, avtomobilist roj. I. IV. 1907, v Ljubljani, odšel na teren 9. sept. 1943. Dodeljen je bil v avtomobilnico v Novi vasi pri Blokah. Zadnje so ga videli pri Levstikovi brigadi ob preliki nemške ofenzive na Krimu in Mokerou. Domov se ni nič javil. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči bratu Puc Dragotu, Sv. Petra c. 85a.

BUKOVEC VINKO, Brje št. 9, doslej uslužben v Guštanju, naj se javi v časopisu »Ljudska pravica«.

Tovariš **ZRNEC IVAN**, Beograd — Vovode Stepe — Voždova 108. Naj se javi bratu Francu Zrneču v Novo mesto, preko radia »Svobodna Ljubljana, ali preko časopisa«.

KOBAL LADISLAV je odšel v partizane leta 1942; zadnje so se javili septembra 1943 iz Kropce. Kdor ve kaj o njem, naj sporoči, prosim na naslov: Frančiška Kobal, trafikantinja v Zeleni jami, Bernekarjeva 11.

JANEŽIC JOZE, rojen 23. I. 1914, odšel iz ujetništva iz Jesenic aprila 1944 leta. Kdor o njem kaj ve, naj sporoči ženi: Janošič Frančiška Zg. Slivnica, Smarje-Sap.

ALFONZ TOMAŽIČ, iz I. Jugoslovanske dobrovoljske armade 5. divizije, ustanovljene v Rusiji, je bil pogrešen v Slavonskem Brodu pri brigadi. Naprosamo tovariše, ki kaj vedo o njem, da sporoča pa časopisu »Ljudska pravica«.

JENKOLE VIKTOR, rojen 1922 v Ofršah pri Smledniku, Gorenjsko. Odšel je k partizanom decembra 1943, dodeljen Camkarjavi brigadi. Kdo kaj ve o njem, naj javi na naslov: Jenkole Rozka, Ulica na Grad 6, Ljubljana.

LESKOVEC DUSAN, partizansko ime Sergej se nahaja pri partizanih od 28. junija 1942. Baje je odšel iz Ormožja 3. IX. 1944 v Barri, pozneje v Zadar kot arega je zapustil približno pred enim mesecem. Lopo prosimo tovariše in tovarišice, katerim je znana njegova nadaljna usoda, naj sporoče materi Leskovec Zlati, Ljubljana, Bežigrad štov. 18.

Prosim povratnike iz ujetništva, da javijo, če je komu kaj znanega o **PEČNIKU IVANU** (Milan) roj. 1923 v Ljubljani, vojnem ujetniku št. 118378, M. Stammlager VII. A, Nemšija, na naslov: Pečnik Ivan, Na Ježi 25, Kodeljevo — Ljubljana.

Prosim vsakogar, ki bi kaj vedel o **JOZETU KENDA**, ki se je nazadnje nahajal v lezarstvu na Jezerskem, da to sporoči njegovi materi Lojki Kenda, Iliraka ul. 28. Prosimo, da se tov. Lovro (partizansko ime) Koroški odredi, upravnik postojanke »Krtina« zglasni na gornji naslov.

KOVAČIČ STANKO, rojen 1916, je šel v partizane novembra 1943. 1944 leta je bil v Srečorjevi brigadi na Stajerskem. Kdor ve kaj o njem, naj sporoči njegovi materi Anželi Kovačič, Jurjevič 1, D. Ribnica.

FRANČKA ROSULNIK je odšla v partizane septembra 1944 leta iz Mokronoga. Pred kratkim je bila premeščena iz Gubčeve brigade v novomeško okrajšo. Kdor ve kaj o nji, naj javi njeni sestri, Rosljeva c. 66.

Prosim sina **JANEZA MAUSERJA** naj se javi materi Heleni Mauser, Trnovski pristan 14. Ako kdo kaj ve o njemu, naj javi na isti naslov ali uredništvu »Ljudske pravice«.

SONJA GOMZI se je vrnila iz Nemšije in pozdravlja mamico Franjo in Lajdija. Nahaja se pri teti v Ljubljani.

Javljajo se:

ANTON STIMEC se je vrnil iz bolnišnice iz Dalmacije v Ljubljano in pozdravlja družino v Mertoviču.

HUDEŽ FRANC se je nahajal v inž. tehničnem bat. XXXI. div. IX. Korpus. Bil je minerc in je bil meseca januarja ranjen, najbrž pri akciji na Gorenjo vas. Poslan je bil v Centralno bolnišnico »Franjo«, kjer je zadoblenim poškodbam podlegel. Sporoča: Grošelj Anton, Jezerska cesta 3, Kranj.

BOZIDAR RISTIČ, Copova ulica 3, Maribor, je srečno pripotoval iz Nemšije in iskreno pozdravlja svoje drage prijatelje iz Kranja: gospo Gverino in Rudija Berčič, nadalje tov. Serdana Sevnika iz Ptuja. Angažiran sem kot godbenik v Narodnem gledališču. Prosim vse prijatelje, da se mi čimprej javijo.

TASNER RUDOLF se oglasi iz 1. slov. art. brigade svoji družini. Družina naj sporoči na naslov njegovega brata Tašnerja Janeza, Sv. Bojlenk v Slov. goricah, svoj naslov, ker on ne ve popolnoma nič, kje se nahaja njegova družina.

PRELOVIC JOVAN, prosim dvigni pismo na Komandi mesta Trsta.

Pozdrave svojcem! Podpisani kurzisti bolničarskega tečaja v Centralni voj. bolnišnici pošiljamo tople pozdrave svojim, tovarišem in tovarišicam: **KOPUSAR MIRKO**, Tržič; **PEČE HENRIK**, Kočevje 93; **MIKIČ CVETKO**, Tržič; **KRALJ ANTON**, Kapljišče, Gradac v B. K.; **GERHOLD FRANC**, Selnica ob Dravi; **POŽGAN BOGOMIR**, Svevine pri Mariboru; **GROBIN JANEZ**, Loka pri Zusmu; **SAUS FRANC**, Prédvor; **BOSMAN JOZE**, Koprivnica, Podravina; **PAULI J.**, Krčina; **KNEISL SILVO**, Ljubljana; **PANCUR FRANC**, Ljubljana; **JAGODIČ JOZE**, Ljubljana; **MARTINČIČ DUSAN**, Ljubljana; **BLUMAUER FRANC**, Ljubljana; **PAULIČ ROMAN**, Prtal, Istra; **BLASKOVIČ ANTON**, Labin, Istra; **BURGAR FRANC**, Tržič; **ZELNIK STANKO**, Dvorje, Cerkije; **GREGORETI FRANC**, Istra, Koper; **SALETINGER FERDO**, Sladki vrh pri Mariboru; **MUSIC HENRIK**, Trzin; **HELIC JOZE**, Rogaska Slatina; **SOJER GABRIEL**, Ljubljana; **BOZIC BRANKO**, Ljubljana; **SEVER JANEZ**, Ljubljana; **TROHA ZDRAVKO**, Kočevje; **HROVAT JOZE**, Mengeš; **DEMSAR STANE**, Ljubljana; **KOGOVSEK ALBIN**, Ljubljana; **STRUKEŠ ANTON**, Ljubljana; **ZUNKO FRANC** (Limbuš), Maribor; **JUHANT CIRIL**, Slomc; **BRHATIC FRANC**, Ptuj; **SABEC RAFAEL**, Ljubljana; **MAKUS BRANKO**, Ljubljana.

Službo dobe
Sest izvežbanih STROJEPISK potrebuje Tanja za Slovenijo. Predstaviti se z življenjepisom, potrjenim od kvartnega odbora v tehničnem oddelku Tanja, Bleiweisova cesta 34.

Službo iščejo
SLUŽBO za SOFERJA, aklađičnika ali čisto iščem. Poudarba upravi »Ljud. Pravice« pod »Zmožen« št. 246.

Razno
SPOROČAM, da sem začel s popravljanjem šivalnih, pisalnih kator tudi drugih vrst strojev in se vsem priporočam ter pridem na naročila tudi na dom. Matevč C. k. strojni monter, Zgor. Daplja 24 pri Tržiču.

Prodamo
PLAŠČ IN ZRACNICE za kolo pro d. m. - Ogled od 8 do 14. Naslov v upravi št. 245.

Knjige
VANKO SLOVENSKO KNJIŽNO KUPNIŠARJEVA ul. 2.

Zamenjamo
Moške delovne HLAČE za menjajo osebo zamenjam za živila. Naslov v oglaš. odd. »Ljud. Pravice« št. 248.

Pouk
POUK a perfektnim znanjem rušnice iščem v svrhu konverzacije in izpopolnitve znanja. Ponudbe upravi pod »Takoje« št. 247.

MARIJA BERTONCELJ roj. FLERE
danes, 25. maja 1945, ob 14. v 76. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, 27. maja, ob 17 iz hiše žalosti Domžale, Krakovska ulica 8, na farno pokopališče v Domžalah.

ANICA ŠKRNJAR roj. LOVKA (Velike Lašče)
Pogreb naše nad vse ljubljene mamice in gospe je bil 19. maja ob 4 popoldne na pokopališču Koroške Bele. Slovenci Javornik, 20. maja 1945.

SVETEK FRANC ključavničar
Pogreb dragega pokojnika je bil večerj popoldne iz javne bolnice v Ljubljani na domače pokopališče v Sostro. Ljubljana, dne 28. maja 1945. Zalujoči: Ivana, mati; bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

TOMINEC JOŠT posestnik in trgovec
Prepeljan je bil iz Ljubljane v St. Rupert na Dolenjsko, kjer je bil pokopan. Zalujoči: Rozalija, žena; otroci: podpolkovnik Milan, podporočnik Polde, Ivan, Rozalija in Olga; brat Jakob; nečak profesor Ivan Tominec in ostalo sorodstvo.

BRANKO PEČOVNIK komandir 1. baterije XVIII. divizije
Sladko in častno je umreti za domovino. Ljubljana, 28. maja 1945. Zalujoči: dr. Adolf Pečovnik, gimn. ravnatelj v p. oče; Mojmir in Radko, brata; Zora in Alenka, sestri.

STANE DRASLER študent, borec Zaščitne čete Tankovske brigade
Ljubljana, 28. maja 1945. Zalujoči: Regina Drašler roj. Lah, in ostalo sorodstvo.

JOZE DRASLER nadoficial v pokouju, upravnik usnjarskih skladišče GSS
Padel je v 72. letu starosti, v novembru 1943, vršec svojo dolžnost na Rogu pri Kočevju. Ljubljana, Bari, Zagreb, Novo mesto, 28. maja 1945. Zalujoče rodbine: Drašler, Skalerič, Horvat, Blaganja, Sonier.

OGLASI

Poizvedbe

PRI PROSLAVI maršala Tita je bila izgubljena na Kongresnem trgu pred trgovino Kham rdeča torbica s partizanskimi dokumenti. Odnosi jo proti nagradi na naslov, ki je v doku, mentih ozir. v upravi »Ljud. Pravice«.

ZGUBILA SEM denarnico od Ornuč do Smlednika z nekaj denarja, tremi slikami in legitimacijo. Ker so mi slike drag spomin moža, prosim poštenega najditelja, da mi vrne proti nagradi na naslov Pipan Marija, Brinje št. 5, Borčevce.

RIJAV ČEVELJEK je zgubil 3 letni fantek na Marij. trgu pred tramvajsko postajo. Poštenega najditelja prosim, da ga vrne: Gorenec, Poljanska 69.

ZGUBILA JE v soboto okrog pol 6 sveč od trgovine Lukič do frizerja Puputa rožnata vajenka denarnico z 1090 lirami. Ker je denar od lastnice obrti, naprosam poštenega najditelja, da ga vrne proti primerni nagradi v trgov. Olga Japelj - Fatar pri tromostju.

ZGUBILA SEM 27. V. 1945 ob 15.45 na travnjaku št. 4 med Rimsko cesto in Jęhčeto ulico listnico z osebnimi dokumenti ter večjo vsoto denarja. Poštenega najditelja prosim, da vrne vsaj listnico z dokumenti, kateri so za njega brezpredmetni, na naslov, ki je v osebnih izkaznicah: Pintar Mar. Bošnjakov trg 1-II., ali na Borzo dela, Gosposvetska.

Kupimo
VSAKOVRSNE HLODE za mehkega ali trdega lesa kupujemo na svojo parno žago in prosim pisane ali ustmene ponudbe na naslov: Franc Šuštar, lesna trgovina, Ljubljana, Dolenjska cesta 12. Kupujem tudi tesane trame.

Posestva
MAJHNO POSESTVO z namem v našem event grem tudi kot hčnica - ozir. upraviteljica izven Ljubljane. Prialna obvestila prosim na uprave pod: štov. 151.

Prosim povratnike iz ujetništva, da javijo, če je komu kaj znanega o **PEČNIKU IVANU** (Milan) roj. 1923 v Ljubljani, vojnem ujetniku št. 118378, M. Stammlager VII. A, Nemšija, na naslov: Pečnik Ivan, Na Ježi 25, Kodeljevo — Ljubljana.

Prosim vsakogar, ki bi kaj vedel o **JOZETU KENDA**, ki se je nazadnje nahajal v lezarstvu na Jezerskem, da to sporoči njegovi materi Lojki Kenda, Iliraka ul. 28. Prosimo, da se tov. Lovro (partizansko ime) Koroški odredi, upravnik postojanke »Krtina« zglasni na gornji naslov.

Prosim sina **JANEZA MAUSERJA** naj se javi materi Heleni Mauser, Trnovski pristan 14. Ako kdo kaj ve o njemu, naj javi na isti naslov ali uredništvu »Ljudske pravice«.

Prosim povratnike iz ujetništva, da javijo, če je komu kaj znanega o **PEČNIKU IVANU** (Milan) roj. 1923 v Ljubljani, vojnem ujetniku št. 118378, M. Stammlager VII. A, Nemšija, na naslov: Pečnik Ivan, Na Ježi 25, Kodeljevo — Ljubljana.

Prosim vsakogar, ki bi kaj vedel o **JOZETU KENDA**, ki se je nazadnje nahajal v lezarstvu na Jezerskem, da to sporoči njegovi materi Lojki Kenda, Iliraka ul. 28. Prosimo, da se tov. Lovro (partizansko ime) Koroški odredi, upravnik postojanke »Krtina« zglasni na gornji naslov.

Prosim sina **JANEZA MAUSERJA** naj se javi materi Heleni Mauser, Trnovski pristan 14. Ako kdo kaj ve o njemu, naj javi na isti naslov ali uredništvu »Ljudske pravice«.

Prosim povratnike iz ujetništva, da javijo, če je komu kaj znanega o **PEČNIKU IVANU** (Milan) roj. 1923 v Ljubljani, vojnem ujetniku št. 118378, M. Stammlager VII. A, Nemšija, na naslov: Pečnik Ivan, Na Ježi 25, Kodeljevo — Ljubljana.

Prosim vsakogar, ki bi kaj vedel o **JOZETU KENDA**, ki se je nazadnje nahajal v lezarstvu na Jezerskem, da to sporoči njegovi materi Lojki Kenda, Iliraka ul. 28. Prosimo, da se tov. Lovro (partizansko ime) Koroški odredi, upravnik postojanke »Krtina« zglasni na gornji naslov.

GROBOVI

Vsem sorodnikom in znancem sporočam žalostno vest, da je naš nad vse ljubljeni sin, brat, svak in stric

IVAN PREMRL padel meseca marca 1944 kot borec za uničenje fašizma. Truplo pokojnika bo prenešeno na pokopališče sv. Miklavža. Zalujoča mati Terezija, sestra, svak Tomažič, nečakinja in ostalo sorodstvo.

Težko prizadeti po nenadni izgubi prvorojenca Vladimirja mi je dne 29. VII. 1944 na osvobojenem ozemlju padel plemeniti, nad vse dobri mož

primarij **DR. VLADIMIR MILAVEC** bivši šef dermatol. oddelka v Mariboru, načelnik zdravstven. oddelka pri Upravni komisiji za osvobojeno ozemlje, nato načelnik oddelka za zdravstvo pri Predsedstvu SNOS

Pokopan je bil 1. avgusta v Crmošnjicah. Naj se slovenski zemlji in slovenskemu narodu uresniči bodočnost, za katero je bil pripravljen žrtvovati vse in je svoj delež tudi prispeval.

Globoko užalostena žena Danila s sinčkom Bogdanom; rodbine: Milavec, Koren, Čebular.

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je 6. II. 1945 v Uzaričih padel kot nedolžna žrtev ustašev

ING. VLADIMIR HRIBAR rudniški obratovodja
Naj mu bo lahka hercegovska zemlja! Mostar, Ljubljana-Rožna dolina, 26. maja 1945. Vanda, žena; Vladko, sinček; starši, brata, sestra in ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti sporočamo sorodnikom in znancem, da je padel dne 3. novembra 1943 na Travnji gori pri Sodražici v borbi za domovino

poročnik fregate **BRANKO PEČOVNIK** komandir 1. baterije XVIII. divizije
Sladko in častno je umreti za domovino. Ljubljana, 28. maja 1945. Zalujoči: dr. Adolf Pečovnik, gimn. ravnatelj v p. oče; Mojmir in Radko, brata; Zora in Alenka, sestri.

V bitki za Kočevje novembra 1944. leta je položil svoje mlado upalno življenje na oltar domovine moj zlati sin edinec, vnuk, nečak in bratranec, tovariš

STANE DRASLER študent, borec Zaščitne čete Tankovske brigade
Ljubljana, 28. maja 1945. Zalujoči: Regina Drašler roj. Lah, in ostalo sorodstvo.

Za zlato svobodjo je žrtvoval svoje plemenito življenje naš nad vse ljubljeni mož, zlati papa, stari očka, tast in stric, tovariš

JOZE DRASLER nadoficial v pokouju, upravnik usnjarskih skladišče GSS
Padel je v 72. letu starosti, v novembru 1943, vršec svojo dolžnost na Rogu pri Kočevju. Ljubljana, Bari, Zagreb, Novo mesto, 28. maja 1945. Zalujoče rodbine: Drašler, Skalerič, Horvat, Blaganja, Sonier.